

**Debreceni Egyetem
Informatikai Kar**

**A SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP ÉS AZ ÚJ NÉPLAP
TÖRTÉNETE**

Készítette:
Bakó Ágnes
Informatikus- könyvtáros szak

Témavezető:
Dr. Bényei Miklós
egyetemi docens

Debrecen

2008.

Tartalomjegyzék

1. SZOLNOK BEMUTATÁSA	3.
1.1. Jász- Nagykun- Szolnok megye története	3.
1.2. Jász- Nagykun- Szolnok megye földrajza	10.
1.3. Szolnok bemutatása	10.
1.4. Szolnok természeti adottságai, földrajzi környezete	12.
1.5. Infrastruktúra	14.
1.6. A mezőgazdaság alakulása	15.
1.7. Idegenforgalom	15.
1.8. Oktatás	16.
1.9. Kultúra, közművelődés	17.
1.10. Hagyományőrzés	19.
2. A JÁSZ- NAGYKUN- SZOLNOK MEGYEI SAJTÓ	20.
2.1. Sajtóelőzmények	20.
2.2. A városi sajtó rövid története	21.
3. AZ ÚJ NÉPLAP TÖRTÉNETE	22.
3.1. Dolgozók Lapja	22.
3.2. Tiszavidék	25.
3.3. Szolnokmegyei Néplap	26.
3.4. A Nép Lapja	31.
3.5. Tiszavidék	31.
3.6. Szolnok Megyei Néplap	35.
3.7. Tulajdonosváltás	38.
3.8. Az Axel Springer bemutatása	39.
3.8.1. Az Axel Springer vállalatcsoport Magyarországon	39.
3.8.2. Az Axel Springer számokban	40.
3.8.3. Magazin-, napilap- és könyvkiadás	40.
4. A KONKURENCIA MEGJELENÉSE	42.
4.1. A történet kezdete	42.
4.2. Nehéz évek	43.
4.3. Vevőre várva	44.
4.4. Főszerkesztőváltás	44.
4.5. Újra monopolhelyzetben	45.
4.6. Az Új Néplap – lapcsalád	46.
4.7. Szervezeti ábra	47.
4.8. Digitalizált formában az Új Néplap	48.
4.9. Időszakos sajtótermékek (országos statisztika)	49.
4.10. A napilapok olvasottsága Jász- Nagykun- Szolnok megyében	50.
ÖSSZEFOGLALÁS	51.

FELHASZNÁLT IRODALOM	52.
FÜGGELÉK	54.

BEVEZETÉS

Szakedolgozatom témája a Jász- Nagykun- Szolnok megyei Néplap története. Az egyik indok, amiért ezt a témát választottam az az, hogy szerettem volna kicsit jobban megismerni a megyét, ahol születtem, és ahol huszonhárom éve élek.

A másik indokom, hogy érdekelt az egyetlen Jász- Nagykun- Szolnok megyei napilap, az Új Néplap története.

Hiszen ez az az újság, amit minden, a megyében élő lakos ismer, többségük elő is fizet rá - többek között az én családom is. Még emlékszem, amikor először tartottam a kezemben az újságot, Szolnok Megyei Néplap volt a címe. Már régóta foglalkoztatott, hogy mi lehetett az oka annak, hogy Új Néplapra módosították, és voltak-e más címváltozatai is.

Ebből a lapból nemcsak az országban történt eseményeket ismerhetjük meg, hanem azt is, ami az itt élő embereket legjobban foglalkoztatja, vagyis ami ebben a megyében, városban történik. Bemutatja az ország politikai-, gazdasági- és szellemi életét, a fontosabb sporteseményeket, a megyében zajló aktuális eseményeket, kulturális rendezvényeket; továbbá minden olyan fontos információt tartalmaz, ami az itteni embereket érdekelheti. Megismerhetünk például olyan emberi sorsokat, melyek a közvetlen környezetünkben élőkkel, ismerőseinkkel történtek, vagy akár velünk is előfordulhat. Nagyobb esély van arra, hogy az átlagemberek – amilyenek mi is vagyunk – „bekerüljenek” az újságba, hiszen ez nem országos, hanem megyei napilap.

Összességében a szakdolgozatom elkészítésével az a célom, hogy egy átfogó képet kapjon az olvasó ennek a nagy múltú lapnak történetéről, annak tartalmi és formai változásairól. Szolnok történetéből és bemutatásából kiindulva, a különböző címváltozásokon keresztül egészen az Új Néplap megszületéséig szeretném elkészíteni dolgozatomat annak reményében, hogy a végéhez érve átfogó képet kapok, hiszen tudomásom szerint még nem

készült ilyen jellegű, összefoglaló áttekintése a lap történetének.

1. Szolnok bemutatása

1. Jász- Nagykun- Szolnok megye története

Tiszajenőn neolitikumi (újkőkori) lakóház, Szolnok- Szandán termékenységet jelképező agyagplasztikák együttese, Rákóczifalván ember alakú edény került elő a régészeti feltárások során. Ezek az ún. „Körös-kultúra” emlékei, melyek arra utalnak, hogy a Tisza és a Zagyva találkozásának környékén fekvő terület a neolitikum kezdetétől csaknem folyamatosan lakott volt. A Tószeg-laposhalmi lelőhelyen bronzkori és későbbi kultúra rétegződik egymásra. Szolnok- Fokorúnál ún. preszkíta aranykincsekre, Vezseny- Kisdebrecen lelőhelyeken kelta és gepida, Szolnok- Szandaszőlősi-halmon, Zagyvarékason szarmata, Szolnok- Szandán, Szolnok- Zagyvagáton és Rákóczifalván gepida, Szolnok- Zagyvaparton és Rákóczifalva- Kastélydombon avar leletekre bukkantak. Néhány helynevünk is arra utal, hogy a magyarság letelepedését közvetlenül megelőzően néptörzsek éltek a területen: a „várkony” név (Tiszavárkony) avar, a „varsány” név (Alsó- és Felsővarsány) alán népelemeket sejtet.

A tiszai átkelőhely fontosságát a honfoglaló magyar is felismerte: a Szolnok-strázsahalmi sír aranyozott ezüst tarsolylemeze nemzetségfői székhely létét mutatja. A honfoglalást követően a kijevi herceg elől menekülő besenyők is megjelentek a tájon: a Besenyszög helynév erről tanúskodik. A nemzetségi szállásterületekből és királyi birtokból szervezte meg államalapító István király Szolnok vármegyét, mely kezdetben az átkelőhely melletti ispánsági vár környékén a folyó mindkét partján lévő településeket foglalta magába. A vármegyeközpont és a vármegye névadója Zounok ispán lett, aki 1046-ban Gellért püspök kíséretében, menekülés közben vesztette életét.

A Szolnok melletti átkelőhely már ekkor jelentőssé vált, de az ettől délre lévő várkonyi- és varsányi rév is számon tartott hely volt. Ez a környék volt a két országrészt összekötő határterület: a XI. századtól kialakuló királyi részt és a hercegséget (dukátust) kötötte össze. A Szolnokhoz közeli királyi birtokok területe a továbbiakban fokozatosan zsugorodott –

különösen a jászoknak és a kunoknak a XIV. század közepétől kezdődő letelepítését követően – így a Tisza mellett fekvő terület az észak- erdélyi sóbányáig nyúló, több területdarabból álló vármegye stratégiai fontosságú része lett. A XIV-XV. század fordulójára tehető az az időpont, amikor a Tisza melletti terület elnevezésére a Külső- Szolnok, az észak- erdélyire pedig a Belső-, majd annak kétfelé válását követően a Közép-Szolnok és a Belső-Szolnok vármegye használata elterjedt.

Minden bizonnyal az átkelőhely melletti fekvés is hozzájárult ahhoz, hogy Szolnok a mezővárosi fejlődés útjára lépett, melyet Zsigmond király 1422-ben és 1429-ben kiadott oklevelei is alátámasztanak.

A mohácsi csatavesztést követően a megye területe Szapolyai János király uralma alá került, ám a törökök Hatvan elfoglalása után (1544) azonnal behódoltatták a Tisza és a Zagyva közötti területeket. A török hódításnak I. Ferdinánd király a szolnoki vár felépítésével igyekezett gátat vetni, de az erőd elesett. Amikor 1552-ben a török elfoglalta Szolnok várát, az átkelőhely birtokában tudta kiterjeszteni a Tiszántúlra a hatalmát: a szolnoki központú török közigazgatási terület az egyik legnagyobb területi kiterjedésű igazgatási egység lett Magyarországon. 1562-ben állandó fahidat is építenek a Tiszán, így a szolnoki megerősített földvár fontos szerepet játszott a korabeli harcokban. A török hódítás nyomán a vármegyei magyar igazgatás teljesen felbomlott: 1569-ben létrehozták a Hevessel egyesített Heves-Külső- Szolnok vármegyét, mely a XIX. század második feléig létező közigazgatási egység lett. A török hódoltság időszaka a népesség fogyásának, a korábbi gazdasági szerkezet összeomlásának időszaka volt.

Szolnok fejlődése viszont tovább folytatódott, míg más mezővárosok szerepe – mint például Tiszavarsányé –eljelentéktelenedett. Az igazi katasztrófa a tizenöt éves háború (1591-1606) folyamán következett be: a települések zöme csak a 1620-as években kezdett újratelepüdni. 1685. októberében szabadult fel a török uralom alól a vidék, de a távozó megszállók a szolnoki várát és a hidat is felgyújtották. A kiváltságait a XVIII. század közepén újra visszaszerző Jászság és Nagykun közé ékelődő Tiszavidék (Külső- Szolnok) fejlődése a továbbiakban ellentmondásosan alakult. A terület egy részén már a török időkben birtokjogot

szereztek bizonyos nemesi családok, Szolnok viszont kincstári birtok, kamarai város maradt. A várát, stratégiai szerepét vesztő Szolnok azonban továbbra is a vidék közlekedésének kulcsa, az erdélyi sószállítás, az úsztatott fafeldolgozás egyik alföldi központjává vált, s így egyre inkább kiemelkedett környezetéből. Ezt a folyamatot erősítette meg a reformkor idején a vasútépítés: 1847-ben Szolnok lett a Pestről keletre induló vasútvonal végállomása.

Mindezek mintegy előrevetítették a XIX. század második felének közigazgatási átszervezését is, melynek nyomán 1876-ban Szolnok az újonnan szervezett Jász- Nagykun- Szolnok vármegye székhelyévé vált. Ez egyúttal ahhoz is hozzájárult, hogy a korábbi alig tízezer lelkes kisváros egyre inkább egy, az egykori kiváltságos területek (Jászság, Nagykunság) közé került térség valódi piaci, kiskereskedelmi, szolgáltatási-ellátási és kulturális centruma, s így térszervező tényezője legyen. Ez a térség a Tisza jobb partján északon a Kőtelek- Nagykörű- Besenyszög, délen a Várkony- Vezenseny vonalig, a bal parton a Szajol – Szanda – Alsó-Varsány vonalig terjedt. A XIX. század második felében új, illetve újjászerveződő települések is megjelentek Szolnok tágabb térségében: Tisasüly és Rákóczifalva ekkor alakult önálló településsé. Szolnok Újszász, Rékas és Tószeg számára is szolgáltatási- ellátási- piaci centrum volt ebben az időben is, ám ez a három település nem tartozott Szolnokkal azonos közigazgatási egységbe.

A XIX. század végétől a megyeszékhely lendületesebb fejlődését bankok, ipari üzemek, intézmények letelepedése, a kulturális élet fellendülése jelezte. Mindezt az 1850-es évektől folytatódó vasútépítések is elősegítették. A XX. század első felében dinamikus népességnövekedés jellemezte a megyeszékhely, mely jórészt a közvetlen környezettel való szorosabb kapcsolattal is magyarázható. A környező gazdaságokból vízi- és szárazföldi úton szállított termények felvásárlásával, a tárház és a rakodó megépülése nyomán Szolnok a „tiszavidéki búza” igazi központja lett. Ez a térszervező centrumszerepkör a XX. század második felében még inkább erőteljesebb lett, melyet a kiépített vasúti- és közúti hálózat megléte, a Szolnok központú közúti tömegközlekedés megszervezése, az 1950-es évektől lendületet vett ipartelepítés is elősegített. Ugyanakkor a térség déli részén, Tiszaföldvár határában az 1940-es években kialakult egy ipartelep, mely fokozatosan Martfű néven településsé, majd ipari centrummá vált. A térség településhálózata is jelentős átalakuláson

ment keresztül: az 1950-es évekig Szászberek, Tiszajenő, Rákócziújfalú és Martfű kiválásával az egykori anyaközségek területéből új települések alakultak, s ez a folyamat lényegében az 1990-es években Csataszög és Hunyadfalva kiválásával jutott el a mai állapotig. Így apró-, kis- és középfalvakból álló, kisvárosokkal is rendelkező nagyvárosi agglomerációs övezet alakult ki napjainkra Szolnok környékén. ¹

Az I. világháború sok megpróbáltatást, növekvő ellátási nehézségeket hozott a városra. Számos városjobbító kezdeményezés, ígéretes gazdasági fejlődés tört derékba. 1918 és 1919 forradalmi eseményeiben nagy szerepe volt Szolnok radikalizálódó üzemi munkásságának. 1918. november 1-jén fegyveres munkásosztagokat szerveztek, amelyek végig befolyásolták az események irányát. A Nemzeti Tanács helyi elnökét a szociáldemokrata Darvas Ferencet és dr. Pap Illés kereskedelmi iskolai igazgatót választották. 1918. december közepén megalakult a KMP szolnoki szervezete és hamarosan jelentős vidéki szervezetnek számított. 1919 első hónapjaiban Szolnokon 32 szakszervezet működött. Március 23-án a helyi munkástanács átvette a hatalmat.

Az Antant által támogatott román hadsereg április végére elérte a Tisza vonalát. A stratégiai fontosságú Szolnok száz napig volt ostromlott frontváros, a meg-megújuló ágyúzás sok épületben tett kárt. A vártemplom és a híd súlyosan megrongálódott. Május elsején a Vörös Hadsereg egységei kiűrték a várost. Az uralmi vákuumhelyzetben Schefftsik György főhadnagy szinte órák alatt megszervezte az ellenállást, mely két napig tartotta magát. A Szamuely Tibor vezette megtorlás 49 áldozatot követelt. A radikális helyi munkásvezetők tehetetlenek voltak ebben a helyzetben. Július 20-án a Vörös Hadsereg Szolnoknál átkelt a Tiszán és 35-40 km-re nyomult előre a Tiszántúlon. A támadást néhány nap alatt visszaszorították, de a román királyi csapatok augusztus 1-jén még váratlan ellenállásba ütköztek Szolnoknál, melyet a következő napon sikerült megtörniük.

A háborús évek mélységei Szolnokon hosszú ideig főként a közellátásban jelentkeztek, a legfontosabb élelmiszereket jegyre árusították.

---

¹ Szolnok és térsége/[szerzők Vadász István, Veszteg Rozália]. –Bp.:Ceba,1999. –p.15-18. –(Magyarország kistérségei;10/4.)

A stratégiai fontosságú Szolnoknak nagy szerepet szántak a Tiszántúl megtartásában. Október 25-e éjszakáján a németek felrobbantották a közúti Tisza-hidat, az orosz csapatok előrenyomulását azonban ezzel már nem sikerült megakadályozni. A várostól délre és északra is átkeltek a folyón, majd dél-nyugatról és északról rohammal vették be november 4-én a fontos vasúti csomópontot és a laktanyavárost. Szolnokon ekkor mindössze négyezren laktak. Szolnok az ország legnagyobb háborús pusztítást elszenvedett vidéki városainak egyike volt. A 7000 lakóházból 1000 romba dőlt, mintegy 1500 megrongálódott. A hidak használhatatlanok voltak, az iskolákat és egyéb közintézményeket ért aknatalálat, a városi elektromos hálózat súlyosan károsodott.²

A front átvonulása után visszatérő lakosság (1944. december közepén már 14000-en laktak Szolnokon) hatalmas energiával kezdett hozzá a sokat szenvedett város újjáépítéséhez. Három hét után két fahíd állt a Tiszán, az üzemek egy része termelt, a katonai kórháznak berendezett iskolákban tanítani kezdtek, s dolgoztak az utak, a vasúti sínek, az épületek kijavításán. A közbiztonság megteremtésére polgárőrség alakult. Megjelent az első helyi újság, a „Dolgozók Lapja”. Az újjáalakult képviselő-testület a kommunista Zsemlye Ferencet választotta ideiglenes polgármesterré.

Már a háborús károk helyreállítása felmérése során megfogalmazódott a korszerű város kialakításának igénye. Az 1950-es és '60-as évek ideológiájától, politikájától erősen átitott gazdaságpolitika Szolnokot nehézipari központtá kívánta átalakítani.³

---

² Szolnok: a várispánságtól a harmadik évezred küszöbéig/[szerk. V. Szász József]. –Bp.:Dinasztia,2000. –p. 35-36.

(a továbbiakban: Szolnok: a várispánságtól a harmadik évezred küszöbéig)

³ Szolnok: a várispánságtól a harmadik évezred küszöbéig. –p. 47.

1956. október 23-án Szolnokra rádión jutott el a fővárosi események híre. A közlekedésmérnök-hallgatók még aznap este gyűlést hívtak össze, amely kimondta, hogy a Közlekedési Műszaki Egyetem ifjúsága kivált az ország egyetlen ifjúsági szervezetéből a DISZ (Demokratikus Ifjúsági Szövetség) és csatlakozott a Szegedi Egyetem október 13-án megalakult Magyar Egyetemisták és Főiskolások Egységes Szövetségéhez. Megalakították az egyetem MEFESZ Bizottságát, amely támogatásáról biztosította a budapesti egyetemisták 12 pontos követelését. Ezután a gyűlés résztvevői zászlókkal a Szigligeti Színházba vonultak, s az előadást megszakítva bejelentették, hogy Budapesten kitört a forradalom.

A következő napokat viszonylagos nyugalom jellemezte, kisebb felvonulások voltak a városban, összetörték Beloiannis emléktábláját, a szovjet emlékművekre feliratokat firkáltak. Október 24-én a Szolnok Megyei Néplap rendkívüli kiadásban adott hírt az MDP Központi Vezetőségének üléséről, Nagy Imre miniszterelnök kiválasztásáról. Egy csoport fiatal megjelent a repülőtéren, hogy fegyvert szerezzen. A parancsnoknak, Kablai Lajos alezredesnek sikerült meggyőzni őket a fegyverkezés értelmetlenségéről, s a diákokból és fiatal munkásokból álló küldöttség lelkesen, de fegyver nélkül távozott.

Október 26-án 15000-es tömeggyűlés volt a Kossuth téren, mely követelte a munkáskáderek leváltását, az oroszok azonnali kivonulását, a Kossuth-címer visszaállítását. Tüntetőcsoportok vonultak a szovjet emlékművekhez – a Tisza-partra, a megyei tanács székháza (megyeháza) mögötti parkba és a városi rendelőintézet elé –, és azokat ledöntötték, illetve megrongálták. A megalakuló megyei munkástanács lemondatta a megyei tanács elnökét, elrendelte az ÁVH lefegyverzését és felosztatását, és felhívást bocsátott közre: minden üzemben és hivatalban válasszanak munkástanácsot. A megyei munkástanács elnökévé Dancsi József régi

szociáldemokrata munkást választották, 22 tagja közül 12 MDP tag volt. Október 30-án „A Nép Lapja” pártok újjáalakulásáról, működéséről tudósított.

November 1-jén Kablai Lajos helyőrségparancsnok irányításával megkezdődött a város védelmének megszervezése, másodikán azonban Szolnokon állították fel a szovjet hadsereg magyarországi főhadiszállását, így a város védelme – az erőviszonyokra való tekintettel – lehetetlenné vált. A november 3-án Szolnokot felkereső három külföldi újságírónak a Forradalmi Tanács vezetői kijelentették: a cél változatlanul a szocializmus építése. A helyi rádió Damjanich nevét vette fel.

November 4-én hajnali háromkor a szovjet egységek megkezdték a szolnoki laktanyák és a középületek megszállását. A magyar egységeket lefegyverezték.

Kádár János a hajnali órákban már Szolnokon tartózkodott és az egyik laktanyában szovjet vezetőkkel is tárgyalt. Kormányának több tagja az új kormány megalakulását bejelentő szolnoki rádióból értesült a fejleményekről. November 2-i eltűnése óta Kádár 4-én a szolnoki városi pártbizottság épületében lépett először a nyilvánosság elé.

34 évig minden történelem tankönyvben az állt, hogy a Kádár-kormány Szolnokon alakult meg 1956. november 3-án. A megyei tanács székházának (megyeháza) díszlépcsőházában márványablán örökítették meg a „történelmi” tényt. (A táblát közvetlenül a rendszerváltás előtt távolították el.) A rendszerváltás idején előkerült dokumentumok egyértelműen bebizonyították, hogy a kormányt már korábban a Szovjetunió területén már megalakították.

November 5-én Szolnokon is megkezdődött a Honvéd- és Belügyi Karhatalom szervezése. November 6-án a késő esti órákban indult el a Kádárt és kormányának több tagját Budapestre szállító páncélos menetoszlop.

A szovjet titkosszolgálat Szolnokra hozta Bereit, Andicsot, Hidast és más kompromittálódott régi vezetőket. Felügyeletükkel néhány napig Szolnokon szerkesztették a rákosista hangvétellű „Szabad Nép”-et.

A forradalmat követő megtorlás pontos adatai nem ismertek. Különösen a november 4-e utáni szervezkedésekben résztvevőket sújtották a bíróságok, halálos ítéletet azonban sem Szolnokon, sem a megyében másutt elkövetett cselekményekért nem szabtak ki. Kihallgatásuk idején többen is meghaltak – feltehetően a megkínzásuk következtében.⁴

---

⁴ Szolnok: a várispánságtól a harmadik évezred küszöbéig. –p. 53-55.

2. Jász- Nagykun- Szolnok megye földrajza

Hazánk legnagyobb földrajzi tájegységének, az Alföldnek a középső részén helyezkedik el. Nagysága 5607 km², az ország területének 6 %-a. A Tisza észak- déli irányban két részre osztja, kisebbik része a folyó jobb partja, nagyobbik a bal partja mentén fekszik. A megye legnagyobb folyója a Tisza, mely mintegy 150 km hosszan szeli át a területet. A folyó ezen a szakaszon végig erősen kanyarog, noha esése a XIX. század közepén kezdett szabályozása óta az akkorinak csaknem kétszeresére növekedett. A folyó vízjárása azonban – a folyamatos szabályozások ellenére is – nagyon szeszélyes, szélsőséges. A megye területén a Tisza legnagyobb mellékfolyója a Zagyva, amely Szolnoknál folyik a Tiszába. Hét megyével határos: Bács- Kiskun, Békés, Borsod- Abaúj- Zemplén, Csongrád, Hajdú- Bihar, Heves és Pest megyével. Népségének száma 421000, az ország lakosságának körülbelül 4%-a. A megye településeinek száma 78 közülük 16 város, 62 pedig község.⁵

3. Szolnok bemutatása

Szolnok megyét és az annak székhelyül szolgáló szolnoki várispánságot Szent István alapította 1030. körül. Szolnok fejlődése akkor kezdődött igazán, amikor 1876-ban a Nagykunság, a Jászság nagy része és Heves megye néhány települése összevonásának következtében, szolnoki székhellyel megalakult Jász- Nagykun- Szolnok megye. Korábban nemcsak szerepkörének gyakori változása vetette vissza a fejlődésben, hanem az is, hogy az

elemi erők ismétlődő pusztítása mellett, fontos átkelőhelye miatt évszázadokon át a hadak útjába került.⁶

---

⁵ Jász- Nagykun- Szolnok megye kézikönyve/[főszerk. Kasza Sándor]. –Bp.:Ceba,1998. -p. 18-20. –(Magyarország megyei kézikönyvei;10.)

⁶ Szolnok/Simon Béla. –Bp.:Ceba,2002. –p.11. –(A XXI. század küszöbén)
(a továbbiakban Szolnok (A XXI. század küszöbén))

Vörös István főgimnáziumi tanár így ír erről az 1900-as évek elején: „A mai városnak nincs is semmi köze a régihez. Hiteles adatok szerint tízszer pusztult el ellenséges dúlás következtében. De legszörnyűbb volt tizenegyedik pusztulása, amely teljesen elsodorta a földszínéről. 1739. év március 12-én rettenetes cyklon dühöngött keresztül a romjaiból alig két évtizeddel előbb kiemelkedő városon. Egykorú leírás szerint tűz is ütött ki, ami a szélviharral együtt megsemmisített mindent. Még élő fa sem maradt a földben. A Tiszán fekvő fenyőszálakat is szétszórta, a hidat is feltépte az orkán s elpusztította a tűz.”⁷

Szolnok megyei jogú város nemcsak Jász-Nagykun-Szolnok megye, hanem a „Szolnoki településeggyüttes” központja is. Ehhez a településeggyütteshez tartozik társközpontként Martfű és Törökszentmiklós, a belső gyűrűt alkotó Besenyszög, Rákóczi falva, Szajol, Tószeg, Újszász, valamint a külső gyűrűbe sorolt Abony, Rákócziújfaló, Tiszatenyő- összesen tizenegy település.⁸

1702-ből származik a város első pecsétje, amelyen a latin nyelvű körirat – „SIGILLUM OPPIDI SZOLNOK” – kivont kardot, ekevasat és két búzakaróval keretez. Szolnok jelenlegi címere a XVIII. század második felében keletkezhetett: a város 1761-ben készített pecsétjén jelent meg először. A barokkos vonalvezetésű címertakaróval keretezett sötétkék és zöld vágott pajzs közepén pelikán látható három fiókájával, két oldalán egy-egy búzakaróval. Fölül

középre ötágú korona került, melyet függőlegesen görbe kard dőf át.

A címereken minden elem szimbolikus jelentést hordoz. Ez esetben a búzakaralások a földművelésre, a kivont kard a város védelmi jellegére utalnak, az ötágú korona azt jelképezte, hogy a város földesura a királyi kamara. A címerábra fő eleme a pelikán, a középkori szimbolika egyik fontos madáralakja volt.

---

⁷ <http://www.users.broadband.hu/vkszolnok/Szolnok.htm>

⁸ Szolnok a XXI. század küszöbén 12 p.

Bármely szimbólum-értelmezést fogadjuk el, érthetővé válik, miért választotta Szolnok ezt a címerállatot magának. A sokszor elpusztult, elpusztított város és népe kapcsolatát jelképezi. A kőcímer a Tisza Szálló gyógyfürdő felőli falát díszíti.

A rendszerváltással együtt járt a város címerének megváltoztatása. Az új címer aranykerettel övezett, központi részének alján zöld mező van, felette a búzakaralásokkal övezett kék háttérben egy fehér, a fészekben lévő fiókáit a saját vérével tápláló pelikán látható, amely jelképesen kifejezi a város gondoskodását a lakóiról. A címer tetején korona és kard van.⁹

1.4. Szolnok természeti adottságai, földrajzi környezete

Szolnok az Alföld szívében, a Tisza és a Zagyva egyesülésénél fekvő megyeszékhely 2005-ben ünnepelte alapításának 930. évfordulóját. 78000 lakosú, területe 18273 hektár. Az ország tizedik legnagyobb városa, gazdasági, kulturális, egészségügyi központ. Szolnok éghajlata kontinentális. A forró, száraz nyarat általában hideg tél követi. Ezen a tájon van az országban a legtöbb napfényes, derült nap. A csapadék több évtizedes átlagban 520 milliméter. Az uralkodó széljárás északnyugati irányú.

---

⁹ Szolnok: a várispánságtól a harmadik évezred küszöbéig/[szerk. V. Szász József]. –Bp.:Dinasztia,2000. –p. 33.

A város határának talaja döntően sárga agyag. A sziles terület viszonylag elenyésző. A talajadottságokból adódóan a város határán a növénytermesztés volt és ma is az a jellemző. Az állattenyésztés csak ennek a függvénye. Számottevő zöldség- és gyümölcstermesztés csak a szandaszőlősi városrészen van. Az erdőgazdálkodás Szolnok területén jelentéktelen. Az ártéri erdők mellett csupán a Széchenyi- lakótelep szomszédságában található egy telepített véderdő.

Szolnok igen gazdag élővizekben. A Tisza és a Zagyva mellett jelentős a város északi részén a Tiszába ömlő, a Jászság és a Tisza menti községek belvizeit levezető, mesterségesen kialakított Millér, melynek vizét szivattyútelep emeli a Tiszába. Az 1900-as évek elején még a városon keresztül folyt a később megszüntetett Büge-ér, ami időszakos vizeket vezetett a Tiszába. Történelmi érdekesség, hogy a Zagyva jelenleg az egykori várak ásott medrén folyik a Tiszába. Eredeti torkolati szakaszát feltöltötték, és arra a helyre építették 1967-ben a MÁV-kórházat. A Tisza szabályozása a folyószakasz városi részét is jelentős mértékben érintette. Ugyanis 1857-ben kővel megrakott, régi fahajók elsüllyesztésével vágták le az alcsiszigeti holtágat. Ezáltal 15801 méterrel rövidítették a Tisza útját. Mivel Szolnok az ivóvizét a Tiszából nyeri, 2001. végén megkezdték a 16 kilométer hosszú Holt-Tisza tartalék ivóvízbázissá alakítását. A folyón a Romániából 2000-ben érkező, nagy természeti pusztulást okozó ciánszennyezés különös nyomatékot ad ennek a munkának.

A Szolnokra látogatók számára is kedvelt kikapcsolódási lehetőséget nyújt a Tiszaliget, amelyet a termálvíz hasznosításával alakítottak ki strandfürdővel, szaunával és horgásztóval. A Tisza a szolnoki emberek életének szerves részévé vált. Szeszélyesen változó vízszintje jó lehetőségeket biztosít halászatra, horgászatra, strandolásra valamint vízi szállításra, ugyanakkor aggodalmat is kelt a város lakóiban. 2000-ben például 1041 centiméterre nőtt a víz szintje, amely az eddig mért legmagasabb vízállás volt. A város védőgátjait homokzsákokkal erősítették meg, de az árvíz még így is átszivárgott. Szolnok természeti adottságai közül a termálvíz és a vízi szállítás kihasználtsága nem megfelelő. Két - három évtizeddel ezelőtt még répát szállító uszályok tucatjai érkeztek a szolnoki cukorgyárhoz, ma viszont ez már teljesen megszűnt, és a személyszállítás is csak a nyári sétahajózásra szűkölt. A termálvizet a Tisza Szálló és néhány cukorgyári épület fűtése mellett csak a fürdőkben használják. 2001 végén elkezdtek foglalkozni a Tisza 1,7 milliárd köbméteres tározókapacitású víztározóinak létesítésével. ¹⁰

1.5. Infrastruktúra

Mivel Szolnok területéből a külterület a város közvetlen közelében helyezkedik el, és a múlt század második felében szinte teljesen megszűnt a tanya világa, ezért az infrastrukturális ellátottság jó. Az első artézi kút 1893-ban fúrták a városban, számuk 1958-ig 31-re emelkedett. 1909-ben kezdtek a vízmű és a vezetékhálózat építéséhez. 2000-ben korszerű vízművet, és a város környéki települések szennyvizét is fogadó tisztítóművet adtak át. Több község ivóvizét is a szolnoki vízmű szolgáltatja.

Ma már korszerűnek mondható a város közvilágítása. Szolnokon először 1894-ben saját áramfejlesztő berendezés révén a Nemzeti Szállóban volt villanyvilágítás. A fokozatos fejlődés eredményeképpen 1999 végén már 512,1 kilométer hosszú kis feszültségű hálózattal rendelkezett a város.

A fürdési lehetőséget évszázadokon át a Tisza és a Zagyva biztosította a szolnokiak számára. Az 1928-ban fúrt artézi kút révén a Tisza Szálló és gyógyfürdőben megvalósulhatott a kád- és gőzfürdő, amely elsősorban a szálloda vendégeit szolgálta ki. A termálvízre építették az 1930-as évek második felében a MÁV- uszodát, majd a háború után a Tisza- híd mellé a vízilabda-mérkőzéseknek is helyet adó Damjanich- uszodát. A Tiszaliget kiépítésével ott is és a katonai repülőtéren is átadtak uszodát. Néhány évig a cukorgyári strand is nagy népszerűségnek örvendett, de már két évtizede bezárta kapuit.¹¹

---

¹⁰ Szolnok a XXI. század küszöbén 12 p.

¹¹ Szolnok (A XXI. század küszöbén) p.26-28.

1.6. A mezőgazdaság alakulása

A rendszerváltás után megváltoztak a tulajdonviszonyok Szolnok mezőgazdaságában is. A város területén található mezőgazdasági vállalkozások mintegy 75%-a egyéni vállalkozás. A vállalkozások többsége kisméretű gazdaságot tart fenn. A város 10595 hektárt kitevő szántóterületéből a kistermelők, őstermelők 3200, a vállalkozók 4495, a gazdálkodó szervezetek 2900 hektáron gazdálkodnak. A vetésszerkezet a 2001. június 8-i felmérés szerint őszi kultúrák tekintetében a következőképpen alakult: őszi búza 3201 hektár, repce 335 hektár, lucerna 463 hektár, őszi árpa 80 hektár, őszi takarmánykeverék 60 hektár, őszi hagyma 1 hektár. A tavaszi kultúrák között tavaszi árpát 1000 hektáron, kukoricát 1597 hektáron, napraforgót 2940 hektáron termelnek. Ezek mellett kisebb arányban zab, újtelepítésű lucerna, silókukorica, burgonya, mák és mustár szerepel a termelési skálán. ¹²

1.7. Idegenforgalom

A Tisza és a Zagyva, valamint a Tisza holtágának természeti szépsége mellett a gyógyvíz, az apróvadas (fácán, vadkacsa, nyúl, fogoly) vadászterületek, a kulturális rendezvények (zenei fesztivál, színházi előadások), nemzetközi kajak- kenu- bajnokságok és egyéb hagyományos rendezvények (nemzetközi kiállítás és vásár, autó-kiállítás) vonzzák Szolnokra a látogatókat. A városban öt szálloda, négy panzió négy turistaszálló, egy motel, egy kemping, és néhány üdülőház várja a látogatókat. Az árvízveszély és a Tisza Romániából érkező ciánszennyeződése sok turistát tartott távol, ami felbecsülhetetlen anyagi és erkölcsi károkat okozott. ¹³

---

¹² Szolnok (A XXI. század küszöbén) p.41-44.

¹³ Szolnok (A XXI. század küszöbén) p.49-51.

1.8. Oktatás

Szolnok méltán nevezhető iskolavárosnak, hiszen gazdag oktatási hagyományokkal rendelkezik. Ferenc-rendi szerzetesek már a 15. században megszervezték a városban az elemi iskolai oktatást. A középiskolai képzés is viszonylag régen kezdődött Szolnokon. 1831-ben I. Ferenc király engedélyével, a nemzeti iskola keretei között nyílt meg az első úgynevezett grammatikai osztály, a Ferenc-rendi kolostor két termét engedték át erre a célra. 1835-től a gimnáziumban már négy osztályban tanítottak, az 1836-37-es tanévben az intézet már hat osztállyal rendelkezett. 1887-ben állami kezelésbe került. A polgári lányiskola 1898-ban a polgári fiúiskola pedig 1912-ben nyitotta meg kapuit. A város középiskolai hálózata 1930-ban egy leánylíceummal gazdagodott. Az 1900-as évek utolsó évtizedeiben tovább gyarapodott a középiskolák sora. Megjelentek a hagyományos oktatási formáktól nemcsak a tagozatos képzésben, hanem az egész tanrendben eltérő intézetek (Humán Szakközépiskola, Alternatív Gimnázium, roma gimnázium, Idegennyelvű Szakközépiskola, Egészségügyi Szakközépiskola és Kollégium).

A középiskolák között a Verseyhy Ferenc Gimnázium tekint vissza a legrégebb múltra. Elődjét I. Ferenc engedélye alapján 1831-ben alapították. Fokozatos fejlődés után, 1889-ben tartották benne az első érettségit. A második világháború után az épület földszintjén évekig népi kollégium volt. Az évek során szaktantermeket alakítottak ki, és egyre nagyobb szerepet szántak az idegen nyelvek tanításának. Az intézet több mint százéves épületének felújítása 1980-ban kezdődött. Az intézet diákjai elsősorban a reál tantárgyakból nyújtanak országosan is kiemelkedő teljesítményt.

A felsőfokú képzésben Szolnok nem rendelkezik nagy hagyományokkal. Ebben a tekintetben inkább az elszalasztott lehetőségek városa. 1952-1957 között Szolnokon működött ugyan a Közlekedési Műszaki Egyetem, de a megye és a város akkori vezetőinek közömbössége vagy lehetőségeinek hiánya miatt Győrbe költözött. Ezt követően csak a repülőtisztiszi iskola főiskolává alakítása és az ideiglenesen kihelyezett főiskolai karok jelentették a városban a felsőfokú képzést. Jelenleg a Szolnoki Főiskolával dicsekedhet a város. A főiskola iránt széles

körü érdeklődés nyilvánul meg nemcsak a megyéből, hanem az egész ország területéről és növekvő mértékben külföldről is. Az intézmény 1993. szeptember 1-jén alakult a Budapesti Külkereskedelmi Főiskola, valamint a Budapesti Kereskedelmi, Vendéglátó-ipari és Idegenforgalmi Főiskola szolnoki tagozatának egyesítésével. A főiskola küldetésének tartja, hogy a keleti országrész egyetlen önálló gazdasági felsőoktatási intézményeként kielégítse a régió gazdasági szakember igényeit, valamint megfeleljen az országos és nemzetközi igényeknek is. Elméletileg jól felkészült, de alapvetően gyakorlatorientált, legalább két világnyelvet tárgyalóképesen, szaknyelvi szinten beszélő közgazdasági szakembereket képeznek az intézményben.¹⁴

1.9. Kultúra, közművelődés

A város jelenében és jövőbeni célkitűzéseiben a művészetek és a kultúra egyre jelentősebb szerepet kap. Szolnok kulturális élete és közművelődési szerepe meglehetősen sokrétű. A Szigligeti Színház régi hagyományokat őriz. Az épület 1912-ben épült, és 1949 óta van állandó társulata a színháznak. Vonzáskörzete nem csak a megyére terjed ki, hanem Szegedről, Békéscsabáról, illetve azok környékéről is sokan tekintik meg a Szigligeti Színház előadásait. Évadonként hat nagyszínházi és két- három szobaszínházi bemutatót rendeznek változatos repertoárból és egy gyermekdarab is színre kerül. Jelenleg Balázs Péter a színház igazgatója, aki sok fiatal és sokoldalú, tehát énekelni, táncolni egyaránt tudó, ugyanakkor a prózai előadásokon is helyt álló színészekkel erősíti a társulatot. A színház előtti parkban Szigligeti Edének, vele átellenben pedig a város névadójának, Szolnok (Zounok) ispánnak egész alakos bronz szobra látható.

A kimagasló képzőművészeti hagyományokkal rendelkező városban azonban ma a zene a meghatározó. Világhírű muzikusokat is idevonzó zenei élet, és az állandó rendezvények - Szolnoki Zenei Fesztivál, Őszi Művészeti Hetek, Szolnok Jazz Fesztivál, Etno-zenei Folk fesztivál - teszik híressé az alföldi megyeszékhelyet.

---

¹⁴ Szolnok (A XXI. század küszöbén) p.52-54.

Szolnok muzsikusait, művészeit a világ színpadain képviselő társulatok közül a legismertebbek a Liszt Ferenc Kamarazenekar, a nemzetközi fesztiválok is jól ismert kórusok, a Bartók Béla kamarakórus, a Kodály kórus, a Szolnoki szimfonikusok, a fúvósötös, az Európát és a távol-keletet meghódító Tisza táncegyüttes, valamint az utánpótlást adó gyermektáncsoportok és a Szigligeti Színház.

A kimagasló képzőművészeti hagyományokkal rendelkező városban azonban ma a zene a meghatározó. Világhírű muzsikusokat is idevonzó zenei élet, és az állandó rendezvények - Szolnoki Zenei Fesztivál, Őszi Művészeti Hetek, Szolnok Jazz Fesztivál, Etno-zenei Folk fesztivál - teszik híressé az alföldi megyeszékhelyet. Szolnok muzsikusait, művészeit a világ színpadain képviselő társulatok közül a legismertebbek a Liszt Ferenc Kamarazenekar, a nemzetközi fesztiválok is jól ismert kórusok, a Bartók Béla kamarakórus, a Kodály kórus, a Szolnoki szimfonikusok, a fúvósötös, az Európát és a távol-keletet meghódító Tisza táncegyüttes, valamint az utánpótlást adó gyermektáncsoportok és a Szigligeti Színház.

A Szolnoki Zenei Fesztivál ötletgazdája Vass Lajos volt, a színház korábbi igazgatója. A fesztiválon igényes, jól felkészült zenészek lépnek fel, akik között világsztárok is vannak. Megfordultak itt a berlini és a bécsi filharmonikusok vezető szólistái, jöttek Londonból, Párizsból, Brüsszelből. A város zenei életének már nyolc éve meghatározója a Liszt Ferenc Kamarazenekar.

A magyar festészet és szobrászat egyik jelentős forrása a művésztelep, melyet 1902-ben, 12 műteremmel hoztak létre egy közel tízholdas parkban, a régi vár területén. A művésztelep két pavilonjában lévő hat-hat műteremlakásban hosszabb- rövidebb ideig megfordult a képzőművészeti élet sok európai hírű mestere. Ezen a művésztelepen alkotott Fényes Adolf, Mihalik Dániel, Szlányi Lajos, Zombori Lajos, Perlmutter Izsák, Pólya Tibor, Aba Novák Vilmos és Zádor István. Az 1930-as években szobrászok- Bernáth Aurél, Pátzay Pál, Kerényi Jenő- is csatlakoztak a festőkhöz.

A Kossuth téren álló Damjanich Múzeum megyei feladatokat is ellát, de gazdag képtárával, régészeti, néprajzi állandó és több időszakos kiállításával elsősorban a szolnokiakat vonzza. Egy pincehelyiségből, 1957-ben került mostani helyére. A kiállítások mellett könyvek kiadása, könyvnapok, zenei rendezvények, különböző tanácskozások is színesítik a múzeum életét.

Jelenleg két önkormányzati könyvtár áll az olvasók rendelkezésére. A Hild Viktor városi Könyvtár és a megyei feladatokat is ellátó Versegly Ferenc Könyvtár.

A városban több művelődési ház található. Tartalmi munkájával, épületének küllemével kiemelkedik közülük a Városi Művelődési és Zenei Központ, amely megfelel mindazoknak a követelményeknek, amelyek kulturális központi szerepének betöltéséhez szükségesek.¹⁵

1.10. Hagyományörzés

Hagyományteremtő céllal rendezik meg minden évben a szolnoki csata egy- egy epizódját felelevenítő „ütközetet” annak emlékére, hogy Damjanich János és Vécsey Károly honvéd tábornok csapatai döntő csapást mérve az osztrákok erőire, 1849. március 5-én felszabadították Szolnokot. A magyar és az osztrák csapatok egyenruhás huszárai, tüzérei és gyalogosai ágyúdörgéssel, puskaropogással, kardcsörtetéssel, lovasrohamokkal tarkított „ütközetet” vívnak egymással a nézősereg nem kis meglepedésére. Március 15-én minden évben huszárok részvételével felvonulás és koszorúzás van a Damjanich- szobornál és a szolnoki csata emlékművénél.

A május 1-jei és augusztus 20-ai rendezvények is nagy jelentőséggel bírnak. Május 1-jén kirakodóvásártól, zenei rendezvényektől hangos az ilyenkor túlszűfolt Tiszaliget. Augusztus 20-án pedig a Tisza-parton tartott tűzijátékban gyönyörködik a város.¹⁶

---

¹⁵ Szolnok (A XXI. század küszöbén) p.58-65.

¹⁶ Szolnok (A XXI. század küszöbén) p.69.

1. A Jász- Nagykun- Szolnok megyei sajtó

1. Sajtóelőzmények

Szolnokon az első lapkiadás Bittermann Ede jászberényi nyomdász nevéhez fűződik, aki a város megyeszékhellyé válásával megjelentette „Lehelkürt” c. újságját Szolnokon. Megfelelő feltételek hiányában a korábban virágzó lap hamarosan megszűnt. A próbálkozás azonban hasznosnak és inspirálónak bizonyult. 1873-tól megjelent a „Külső-Szolnok”, majd 1877-től a „Jász- Nagykun- Szolnok” c. hetilap. Ezeket a kiadványokat követte a hosszabb-rövidebb ideig megjelenő „Tiszavidék” (1880 – 1884), a „Szolnoki Híradó” (1882 – 1890) és a „Tiszavidék Ellenzék” (1897 – 1899). A leghosszabb életű sajtótermék a „Jász- Nagykun- Szolnok Megyei Lapok” volt, amely többnyire hetente kétszer, 1892. július 6-ától 1944. szeptember 2-ig jelent meg.

Ez az újság az 1956-os forradalmi események idején „A Nép lapja” címmel, majd 1956. november 13-tól rövid ideig ismét „Tiszavidék” címmel jelent meg. A Kádár kormány megalakulását követő pár hétig Szolnokon adták ki a Magyar Szocialista Munkáspárt központi lapjaként megjelenő „Szabad Népet”, melyet a szovjet katonai alakulatok szállítottak az ország különböző területeire. Néhol röpcédulaként repülőgépről szórták példányait. A „Szolnok megyei Néplap”-ot 1990-ben megvette az Axel- Springer cég, s azóta „Új Néplap” címen jelenik meg.

Több-kevesebb sikerrel járó kísérletek történtek folyóiratok kiadására is. 1931- ben megjelent az „Irodalmi Kurír”, 1934 és 1938 között a „Szolnoki Színházi Újság”, 1932 és 1940 között a „Dalosújság”, 1933 és 1937 között a „Szolnoki Zene- és Mozi Élet”. 1945 után „Vándortűz” címmel történt kísérlet szépirodalmi fórum megteremtésére. A

„Jászkunság” 1954- től jelent meg.¹⁷

---

¹⁷ Szülőföldem, a Jászkunság/szerk. Simon Béla. –Szolnok:AS-Mo,1992. –p.548-551.

2. A városi sajtó rövid története

A városi sajtótermékek megjelenése 1873-ban kezdődött a Külső Szolnok című újság megjelenésével. A rendszerváltás után a korábban (néhány időszakos üzemi lapot kivéve) egyeduralgoló Szolnok Megyei Néplap mellett több időszakos újság (Maholnap, Telegráf, Társalgó, Héthatár, Szolnok) kiadásával próbálkoztak, de ezek a kiadványok pénzühiány miatt hamar megszűntek. A legsikeresebb kezdeményezésnek a Jászkun Krónika című napilap bizonyult. Néhány évi megjelenés után a Jászkun Krónika az Új Néplapot is birtokló Axel Springer Magyarország Kft tulajdonába került. Ez a közös kiadásban megjelenő két napilap tájékoztatja a megye lakosságát az országos és megyei eseményekről. A Néplapnak korábban hétvégeként irodalmi mellékletei is voltak. Ezek helyett mára inkább a magazin jellegű vagy a települések, intézmények és intézetek életét bemutató tematikus oldalak megjelenése, a közszolgálati mellett a kereskedelmi jelleg erősödése jellemző. Az Új Néplap főszerkesztője Bán János, elődje Berki Imre.¹⁸

---

¹⁸ Szolnok (A XXI. század küszöbén) p.89-90.

3. Az Új Néplap története

3.1. Dolgozók Lapja (1944. december 13. – 1945. január 4.)

Szolnokról 1944. november 4-én űzték ki a német csapatokat a szovjetek. Az ezt követő zűrzavaros politikai helyzetben még ez év december 13-án megjelent „Dolgozók Lapja” címmel az „Új Néplap” ösátyja. Az újságot az eddig illegalitásban bujkáló Magyar Kommunista Párt szolnoki kerületi csoportja adta ki, felelős szerkesztője Zsemle Ferenc, felelős kiadója Gyenes Sándor volt. Sarkadi István könyvnyomdájában nyomtatták, a Pólya Tibor út 4. szám alatt (az újságban lévő Harsányi Gyula utca nevét a felszabadulás után Pólya Tibor festőművésztől nevezték el.)

Az első szám két oldal terjedelmű volt, és Zsemje Ferenc tájékoztatása szerint körülbelül 500 példányban jelent meg.

A második szám 1944. december 19-én jelent meg 4 oldalon, körülbelül 1500 példányban.

A harmadik szám 1944. december 27-én jött ki a nyomdából 3000-5000 példányban.

A negyedik, egyben utolsó szám megjelenési ideje 1945. január 4. A felelős szerkesztő és kiadó változatlan, de a lap eddigi alcíme módosul. „Demokratikus hetilap” kerül az alcímbe a „Kiadja a Magyar Kommunista Párt szolnoki kerületi csoportja” helyett.

A lap megindulása jele a demokratikus kibontakozásnak. 1944. november 4-én Szolnok felszabadult, s történelme során a legnagyobb pusztulást átélte városban megindult az élet.

Először is vízről, villanyról, élelemről kellett gondoskodni. Megmozdultak itt is azok az antifasiszta és demokratikus erők, amelyeknek legaktívabb munkásai a fasiszta rendszer által illegálisba szorított kommunisták voltak.¹⁹

---

¹⁹ Dolgozók Lapja, 1944/45 / [szerk. Kaposvári Gyula]. –Szolnok: Damjanich Múzeum, 1969. –p.4. –(Szolnok megyei múzeumi adattár;10.)
(a továbbiakban: Dolgozók Lapja, 1944/45)

A „Dolgozók Lapja” első, 1944. december 13-i számának „Beköszöntő” című vezércikkben kifejezte a lap politikai irányát:

„Huszonöt év óta most áll módunkban először, hogy a nyilvánosság előtt szóljunk egymáshoz. Munkás a munkáshoz! A Dolgozók Lapja mai első számában ezzel programot is kívánunk adni. Munkás szól a munkáshoz! A maga megszokott természetes hangján szólva fejezi ki mondanivalóit... harcot indítunk a dolgozók szabad Magyarországa felépítéséért, a falusi földmunkásoknak és szegényparasztoknak földet juttató észszerű egészséges földreformért. Annak kezébe kell adni a földet, aki azt megmunkálja! ...”²⁰

Az 1944-ben megjelent számok alcímei világosan mutatják a lap politikai arculatát. A II. évfolyam 1. számaként 1945. január 4-én megjelent újság alcíme „demokratikus hetilap” lesz, de a lap továbbra is egyértelműen kommunista platformot tükröz. Erre utal az a tény is, hogy a felelős szerkesztő és a felelős kiadó változatlan marad.

A „Dolgozók Lapja” helyet ad országos fontosságú dokumentumoknak. 1944. december 19-i számában megjelenik a Magyar Kommunista Párt javaslata: a Magyarország demokratikus újjáépítésének és felemelkedésének programja.

1944. december 27-i száma pedig Magyarország Ideiglenes Nemzeti Kormányának nyilatkozatát közli.

Világpolitikai cikkeiben az újjáépítés legfontosabb feladataira irányítja a figyelmet,

mozgósítja a dolgozókat.

A lap beszámol a párt és szakszervezeti élet eseményeiről és közvetlen agitációt is végez a párt, ifjúmunkás és szakszervezeti tagértekezletek, ülések időpontjainak közreadásával. Mindezen híryanagok időpontjainak közlése akkoriban a szervezést segítették, s ma fontos helytörténeti adatok.²¹

---

²⁰ Beköszöntő/[?] In: Dolgozók Lapja, 1944. december 13. -p.1.

²¹ Dolgozók Lapja, 1944/45 p.5.

A szerkesztőség és kiadóhivatal a Kossuth Lajos út 15. számú házban volt.

A lap terjesztése csak példányonkénti árusítással történt a pártszervezeteken keresztül. Így jutott el a környékre is elsősorban azokra a helyekre, amelyekkel Szolnoknak a felszabadulás előtt illegális kapcsolata volt (Cegléd, Zagyvarékas, Törökszentmiklós, Rákóczi falva, Rákócziújfalu, Jászládány, stb.).

1945. január 4-én jelent meg a „Dolgozók Lap”-jának a II. évfolyam 1. száma. Több nem is jelent meg. A megszűnés okát több tényezőben kereshetjük:

- A Nemzeti Bizottságok után a párt erőinek egy részét államigazgatási, gazdasági feladatok intézésére küldték. Így a városhoz került Zsemlye Ferenc felelős szerkesztő, Gyenes Sándor a felelős kiadó később hadmérnök lett.
- A kerületi pártszervezetből megyei pártszervezet alakult.
- Az illegális pártnak már 1943-ban volt egy „Dolgozók Lapja” c. újságja.
- A megszűnés egyik okának tekinthetjük a január 4-i számban közölt felhívást is, amelyben a lap – helyi tájékoztatás alapján – írja, hogy „...A Magyar Nemzeti Haderő

csapatai vállvetve küzdenek a Vörös Hadsereggel.”, s véradásra hívja fel a lakosságot. Ezt a hírt azonban nem erősítették meg hivatalosan.

A „Dolgozók Lapja” megszűnt, de jelentősége mégis úttörő volt, mert az 1919-es „Szolnoki Munkás” című kommunista napilap nyomába lépve, megteremtette az átmenetet a megye pártsajtójához, a „Tiszavidék” néven induló „Szolnok Megyei Néplap”-hoz.²²

---

²² Dolgozók Lapja, 1944/45 p.7-8.

3.2. Tiszavidék (1945. május 1. - 1949. november 1.)

Az 1945. május 1-jén Szolnok utcáin felvonuló tömegek olvashatták a „Dolgozók lapja” folytatásaként megjelent „Tiszavidék” ünnepi szavait:

„Május elsején indult útnak a vármegye dolgozóinak hetilapja, a Tiszavidék. Véletlen találkozás ez, hogy a lap megindulásának időpontja egybeesett a felszabadított ország munkásságának tavaszi seregszemléjével, a munka ünnepével. Mi mégis jelképesnek érezzük, hogy lapunk első friss nyomdászágú példányai ott vannak a felvonulók kezében, hogy a szónokok ünnepi beszédeibe, a nap egyéb feledhetetlenül szép benyomásaiba belevegyül lapunk hangja is.”²³

Az eleinte hetente egyszer, majd heti két alkalommal megjelenő „Tiszavidék” fejlécében a „demokratikus néplap” jelző szerepelt. Kiadóként egyetlen párt, vagy szervezet sem jelölte meg magát, hanem a Tiszavidéki Lapkiadó Kft nevét írták ebbe a részbe.

A négyoldalas újságot 5 hasábra szedték, rovatok már csak a helyhiány miatt sem voltak, bár a sporthírek állandó helye a hátsó oldal volt, a lap felét hosszanti irányban elfoglalva.

A heti megjelenés napja többször változott, leggyakrabban csütörtöki, szombati valamint vasárnapi számokkal találkozhattak az olvasók.

1948-tól a hirdetés egyre nagyobb teret kapott a lapban, igaz nem a mai szokásoknak megfelelően, külön oldalra rendezve, hanem a cikkek között elszórva, akár a lap tetején, illetve az alján. Ezek nemcsak lakossági hirdetések voltak, hanem a még nem államosított cégek, üzletek figyelemfelkeltő hirdetményei.

A mai Új Néplap megőrzött valamit az akkori szerkezetből, ugyanis a Tiszavidék hátsó oldala – a sportrészt nem számolva – a mostani híroldallal egyezett meg tartalmában. Itt az aktuális helyi információk, kulturális programajánlat, közlemények kaptak helyet.

---

²³ Május elsején/[?] In: Tiszavidék, 1945. május 1. -p.1.

A fejlécben az adott szám legérdekesebb, legfontosabb anyagait cím szerint kiemelték felhívás gyanánt, bár ez gyakran csak politikai hangvételi, köszöntő mondat volt.

Ugyan elég ritkán, de térségi oldallal is jelentkezett a „Tiszavidék”, a kor társadalmi normáinak megfelelően nem az érdekes egyénekre koncentrálna, hanem a kollektívák, nagyobb gyárak életét és eseményeit bemutatva.

Jellemzője az újságnak az összeszedetlenség, amit a véletlenszerűen elhelyezett sok hirdetés még inkább fokozott. Így előfordulhatott, hogy a Rákosi Mátyás születésnapjáról szóló híradás egy oldalon szerepelt egy sporteseményel, valamint egy részvénytársaság közgyűlését propagáló anyaggal.

Tartalmilag a kezdeti időkben még függetlenebb írásokat fokozatosan felváltották az erősödő cenzúra által is engedélyezett, a kommunista ideológiának megfelelő írások.²⁴

3.3. Szolnokmegyei Néplap (1949. november 5. - 1956. október 26.)

A „Tiszavidék” tiszavirág életű működése egészen 1949. november 5-éig tartott, amikor új néven, „Szolnokmegyei Néplap” címmel megjelent a „Tiszavidék” utódjának számító új megyei lap. Ez kifejezésre jutott abban, hogy a lappéldányok számozása folytatódott: nem az első, hanem a 46. számot viselte a Néplap első száma.

Nemcsak a név, hanem a kiadás helye is változott, ezentúl nem Szolnokon, hanem Budapesten a Szikra Lapnyomdában nyomtatták.

Megváltozott a fejlécben szereplő „demokratikus néplap” jelző is, az új hetilap már csak egyszerű politikai hetilapként funkcionált.

---

²⁴ Az Új Néplap története 1945-től 1964- ig: szakdolgozat/Hekeli Sándor. –Eger: Szerző, 1996. –p.3-4.

(A továbbiakban: Az Új Néplap története 1945-től 1964- ig)

Hetilap volt - minden szombaton jelent meg -, de rendkívüli események alkalmával (pl. az első tanácsválasztás) hetente kétszer is kiadásra került. Felelős szerkesztője és kiadója 1950. március 4-ig Tisza József, az MDP megyei bizottságának titkára volt.

A váltás nagyobb terjedelmet jelentett, immáron hat oldalon olvashatták a megye híreit az olvasók.

A zömmel helyi cikkeket közlő „Tiszavidék”-kel szemben országos hírek, valamint „Mi történt a nagyvilágban?” címmel a világ történéseire kitekintő állandó rovat is jelentkezett.

Itt jelent meg a „ Szolnokmegyei Néplap” és közvetlen elődje közötti legnagyobb különbség. Amíg a „Tiszavidék” alkalmoszerűnek ható elrendezésű újság volt, addig a „Néplap” pontosan megtervezett anyaggal állt az olvasók elé, ami lényeges elem volt, hiszen aki megvette a lapot, pontosan tudhatta, mit kap a pénzéért, s így az állandó olvasótábor kialakulását nagyban elősegítették.

Igényesebb, szebb nyomtatással dolgozott a Szikra Nyomda, s a formátumban jelentkező

minőségi javulás tartalmi javulást is eredményezett.

A „Néplap” megőrizte a hátsó sport-hír oldalt, ám a belső lapokon szinte minden más lett. Továbbra is öt hasábra tördelték az oldalakat, s a novellákon keresztül az olvasói levélen át nagyobb műfaji és tartalmi változatossággal dolgoztak az újságírók. Természetesen a tartalmat a megfelelő pártideológiai szűrőn ellenőrizték, de ennek ellenére színesebbé, olvashatóbbá vált a lap.

Az államosítások előtt a „Tiszavidék” a fennmaradása, illetve nagyobb bevétel miatt több hirdetést sűrített be a kevesebb terjedelembé; míg a „Néplap” egyrészt nem szorult rá, mivel állami támogatást kapott, másrészt nem is nagyon engedték volna az üzleti szellem ilyen mértékű elterjedését. Ezért csak a közcélú is szolgáló apróhirdetések maradhattak meg.

1950-ben a hat oldalas terjedelem nyolc oldalra nőtt, s immáron egész oldalt kapott a világpolitikai kitekintés, csak nem külön címszó alatt.

Szintén ez az az év, amikor a hetilap sűrűbben jelentette meg példányszámait. Az 1950. szeptember 9-én megjelenő számban így írnak a változásról:

„Október elsejétől kezdődően nagy változás következik be a Szolnokmegyei Pártbizottság szócsöve, a megye dolgozó tömegeinek szószólója, érdekeinek védelmezője, kéréseik, panaszaik, kívánságaik elintézője, teljesítője, az egyetlen megyei lap, a Szolnokmegyei Néplap életében.

Számos olvasónk, a megye munkásainak, dolgozó parasztjainak sürgetésére október elsejétől már nem hetilap többé megyei lapunk. Ezentúl minden héten kétszer, szerdán és szombaton viszi a legfrissebb kül- és belpolitikai híreket, a pártélet eseményeit, a termelés, a kultúra, a sport és a társadalmi élet legkülönbözőbb területének kérdéseit a dolgozók asztalára.

A kétszeri megjelenés, s emellett a másik meglepetés, az állandó nyolc oldalas, tehát hetenként összesen tizenhat oldalas terjedelem.”²⁵

A szombati mellett már szerdai napokon is új számmal jelentkezett a „Néplap”. A heti két kiadás 10-10 oldalban történt, s több hely jutott a megyei híreknek. A „Tiszavidék” néha

térségi oldallal is jelentkezett, ezt a „Néplap” egyfajta hírblokkal oldotta meg, ami gyakran egy egész oldalnyit kitöltött és elaprózta, túlságosan feldarabolta azt.

1950. március 4-től a lap felelős szerkesztője és kiadója Dávid Ferenc, az MDP Megyei Bizottságának titkára lett. A szerkesztőség és kiadóhivatal Szolnokon, a Baross utca 7. sz. alatt volt. Fiókkiadóhivatalt tartott fenn Karcagon, Mezőtúron és Jászberényben, de ezek csak a március 10-i, 19. számig szerepelnek az impresszumban. A lap nyomtatása Budapesten, a Szikra Lapnyomdában történt.

---

²⁵ A megye dolgozóinak kívánságára október 1-től hetenként kétszer jelenik meg a Szolnokmegyei Néplap/[?] In: Szolnokmegyei Néplap, 1950. szeptember 9. -p.2.
1952. október 1-jén „Köszöntjük olvasóinkat!” címmel szerkesztőségi cikk jelent meg az első oldalon abból az alkalomból, hogy napilappá vált a „Néplap” és a Megyei Pártbizottság szárnyai alá került. Ezzel párhuzamosan az újságírói létszámot is felemelték, a helyhiányt fiatalokkal töltötték be.²⁶

Eleinte a váltás, a hetenkénti hat szám lecsökkentette a terjedelmet négy oldalra, ám pár hetes felfrissülési időszak után hat oldalon jelent meg a napilap. Az újság kinézetére a naponkénti megjelenés kezdetben rossz hatással volt, bár kétségtelenül ebben az időszakban váltak gyakoribbá a fotók. Átlagban számonként három-öt kép és egy-két karikatúra is helyett kapott.

A szerkesztőség székhelye 1952. júniustól Beloannisz u. 7. Napilappá válásakor a

Szolnokmegyei Nyomdaipari Vállalat vette át a nyomtatást, nem kimondottan az újság hasznára, hiszen a Szikra Nyomda lényegesen színvonalasabban tudott dolgozni. Kisebbségek lettek a betűk és nehezebben is olvashatók is egyben.

1952 decemberében a 150. számban új elem jelent meg az impresszumban: A Megyei Pártbizottság és a Megyei Tanács Lapja.

A megnövekedett terjedelem fokozta a szerkesztőség szervező tevékenységét. Kereste a módot, hogyan válják a most már mindennap megjelenő újság erőteljes politikai hatóerővé. Sorozatosan rendezett ankétokat közérdekű kérdésekről a megye különböző pontjain.

A szerkesztőség székhelye 1954-től az Irodaház 1. emelete.

A helyesírási szabályok hatottak a név alakulására, a „Szolnokmegyei”-ből „Szolnok Megyei Néplap” lett.

---

²⁶ Köszöntjük olvasóinkat/[?] In: Szolnokmegyei Néplap, 1952. október 1. –1.p.

Az '50-es évek első felének politikai helyzete igen erős és rossz hatással bírt az írások tematikájára, de ez nem itteni sajátosság. A kornak, egészen pontosan a politikusoknak megfelelőbb szájjú cikkek, a kulákellenes küzdelmekről, a Szovjetunióban történelekről egyoldalúvá, sematikusabbá változtatták a „Néplap”-ot.

1956. augusztus 5-től Kálmán István vette át Dávid Ferenc főszerkesztő helyét.

Egészen 1956-ig semmilyen lényeges tartalmi változás nem történt. A forma és a kinézet viszont máshogy nézett ki. A fejléc már nem fogta át az első lapot öt hasáb szélességben, hanem kisebb lett, háromhasábnyi. A cím fölé a „Világ proletárjai egyesüljtek!” divatos

felirat került, míg a „Néplap” alá kiírták a „tulajdonosok” a Megyei Pártbizottság és a Megyei Tanács nevét.

Sztálin halála jótékony hatást gyakorolt az élet minden területére, és még akkor is igaz ez, ha nem rögtön másnap következett be a hirtelen szabadosság, másság. Persze ez a szabadság is a Párt felügyelete mellett szárnyalhatott csak, azért a „Néplap”-ban – két-három évvel később – 1956-ra nagymértékű javulást tapasztalhattunk. Első szembeötlő újként növekedett az újságírók téma- és műfajtára.

Ami nagyon hiányzott a „keményvonalas” időkben, az az országszerte is páratlan melléklet: a „Jászkun Kakas” volt. A humorrovat egészen a kezdetektől végigkísérte a sokszor változó nevű újságot, és ami egyedülállóvá tette az az, hogy sok éven keresztül létezett (1953. december 20. – 1960. december 25.).

Újra előfordult az egész oldalas kulturális rovat is, bár ezt azért nem jó rovatnak nevezni, mert egyrészt kevészer, másrészt véletlenszerű elrendezésben jelent meg.²⁷

---

²⁷ Az Új Néplap története 1945-től 1964-ig. –p.5-9.

3.4. A Nép Lapja (1956. október 26. - 1956. november 6.)

1956. október 23-ai forradalom eseményei Szolnokot sem kerülték el. Október 24-én a „Szolnok Megyei Néplap” külön mellékletként közli a Minisztertanács elnökének, Nagy Imrének a szónoklatát, majd két nappal később 26-án, pénteken egy kétoldalas, rendkívüli kiadás formájában jelenik meg átmenetileg az utolsó szám, hogy átadja helyét és olvasóit a Forradalmi Munkástanács kiadásában megjelenő „A Nép Lapja”-nak.

Megújult a fejléc, s már nem a „világ proletárjait” biztatja címlapon egyesülésre, hanem Vörösmarty szavaival köszönt: „Hazádnak rendületlenül légy híve óh, magyar!”.

A kinézet ezen kívül változatlan, nyilvánvalóan a tartalom igazodik az aktuális politikai felforduláshoz. Fényképek nélkül, szigorúan csak és kizárólag a változás lehetőségéről, az elmúlt évek hibáiról írtak. Mindösszesen négy szám jelenhetett meg.²⁸

3.5. Tiszavidék (1956. november 13. - 1957. december 31.)

Tizennégy oldalnyi „A Nép Lapja” után – az első száma két oldal volt – sem maradt helyi sajtó nélkül a megye, hiszen a „Szabad Nép”-nek és a „Karcagi Híradó”-nak jelentek meg számai.

November 13-án ismételten új névvel, a régi „Tiszavidék”-kel a fejlécén került az utcára Szolnok megye újságja.

Az első szám tartalmi meghatározása ismételten politikai napilap volt és gazdája a Magyar Szocialista Munkáspárt Szolnok Megyei Elnöksége és a Megyei Tanács lett.²⁹

---

²⁸ Az Új Néplap története 1945-től 1964-ig. –p.10.

²⁹ Az Új Néplap története 1945-től 1964-ig. –p.11.

Már ebben a számban elhatárolják magukat a közvetlen jogelődötől. „A Nép Lapja”-tól, sőt még a „Néplap”-tól is.

Az 1956. november 13-i, keddi számban a következőket írják:

„Örülünk és megkönnyebbültünk, hogy végre határozott irányban és új úton indulhatunk neki a jövőnknek. Örülünk, hogy erre az emberséges, barátságos útra nem kell magunkkal cipelni az elmúlt Rákosi- klikk időszakának még oly ártatlannak látszó terhét sem, mint a megye napilapjának volt címét, a Szolnok megyei Néplapot. Nem akarunk még a lap nevén keresztül sem emlékezni és emlékeztetni azokra a hibákra, melyek indító okai voltak az átélt tragikus

eseményeknek.

Akiknek szelleme ott kísértett a Szolnok megyei Néplapban is - itt a rákosista irányítókra gondolunk – sok bűnt követtek el a „NÉP” szó mögé rejtve. Ezért álcázták magukat az élet különféle területein azzal, hogy a „népi” nevet adták fűnek- fának. Népi volt a népbolt, népi volt a kultúra, népi a táncegyüttes és népi sok-sok minden egészen a népi káderig. Alig volt olyan megyéje az országnak, ahol az újság is ne Néplap lett volna.”³⁰

Mint a vezércikkben írják, a „nép” szó Rákosi Mátyást juttatja mindenki eszébe, s ez egyáltalán nem kellemes felhőtlen emlékeket ébresztő név, hiszen a nép nevében annyi bűnt követtek el, hogy akarva-akaratlanul is negatív értelmezést kapott.

Valószínűleg, kizárólag emiatt választották tényleg a „Néplap” helyett a „Tiszavidék” elnevezést, ugyanis az alkotógárda a régi maradt; a felelős kiadót továbbra is Kálmán Istvánnak hívták, de tény, hogy formátumban és tartalmi összetételben inkább emlékeztetett a régi „Tiszavidék”-re a lap, mintsem a „Néplap”-ra – s ez nem feltétlenül vált az újság hasznára.

Egyelőre – furcsa módon – a zűrzavarban megszületett újság, „A Nép Lapja”-ra hasonlított leginkább; maradt az ő fényképtelenségénél, kizárólag cikkekkel töltötték meg az oldalakat.

---

³⁰ A nép igazáért/[?] In: Tiszavidék, 1956. november 13. -1.p.

A „Néplap” jó ötleteit szépen lassan kezdi a „Tiszavidék” is átvenni, bár az mindenképpen érdekesség, vajon miért kellett egyáltalán a változatlan gárdának másik fajta újságot készítenie. A válasz több mint valószínű: a politikában keresendő. Ami a régi rosszra emlékeztetett, még akkor is elvetendő volt, ha éppenséggel jónak bizonyult. Azért a hasznos dolgokat fokozatosan felelevenítik, azonban még így is tény marad: a „Néplap” tetszetősebb, egyszerűen jobban megszerkesztett lap, mint az egykori „Tiszavidék”.

Felvetődhet a kérdés, miért kell egyáltalán külön kezelni a más-más néven futó újságokat, ha a szerkesztőség nem változik, a kiadó is jobbra ugyanaz.

Csak hogy a másság nem csupán a fejlécben foglaltatik. Tartalmilag, formailag szinte teljesen mást adott mindegyik variáció, legyen a neve „Tiszavidék”, „Néplap”, vagy „A Nép Lapja”.

Az 1956-os év végére új, jobb papírral dolgozott a nyomda, így sokkal könnyebben olvasható újságot készíthettek.

Határozott tartalmi javulás tapasztalható a „Tiszavidék”-nél. Első lépés a jobbulás útján a több országos hír közlése, ám a gond az volt, hogy nagyon összekeverték a regionális anyagokkal. Az olvasó pedig ritkán találhatta meg azt, amit keresett, mert semminek nem szabtak pontos helyet a belső oldalakon.

Szép lassan a négyoldalnyi terjedelem hatra nőtt, több hely jutott az újításoknak. Hosszabb sportcikkeket írtak, nagyobb lett a sportrész is egyben, így megszűnt a hátsó oldal tagoltsága, s nem a régi híroldal funkciót töltötte be, hanem formailag semmiben nem különbözött a belső oldalaktól.

Szintén a „kitagadott előd”-től visszavették az irodalmi műfajokat, minden számban viszonylag nagyobb teret szenteltek a magasabb szintű kultúrának. Minden számban folytatásos novellákat közöltek, a régi „Tiszavidék”-hez visszatérve, a mellékleteknek is helyet szorítottak.

Mindebből következően, a sok-sok tartalmi mondanivalóval az összkép túlsúlyosság hatását váltja ki az olvasóból. Az, hogy ez nem lett vészes, a tördelőnek köszönheti a lap; mert jól oldotta fel a tartalom és forma közötti feszültséget az elhelyezéssel.

A melléklet, amely „Falusi Vasárnap” címen verseket, novellákat, történeteket foglalt magába a falusi világból, rendkívül jól sikerült (1956. december 9-től 1957. február 3-áig jelent meg). Kiegészülve a már említett „Jász kun Kakas”-sal igazán jó párost alkotott.

1957. új formátumot hozott. Az eddigi öt hasábot felváltotta a hathasábos tördelés, jelentősen megváltoztatva a kinézetet. A fejléc is más lett, már csak négy hasáb szélességben állt az első

oldal tetején.

A „Tiszavidék” felirat kísértetiesen hasonlított a „Néplap”-éhoz, sőt a „Világ proletárjai egyesüljetek!” felszólítás is visszakerült.

Amikor „A Nép Lapja” a forradalom után egy ideig felváltotta a „Néplap”-ot, akkor a fotókat teljesen száműzték az újságból. Még a „Tiszavidék” is hosszú hónapokig is alig-alig használt fel fényképeket, ám a hathasábos szedés bevezetése után újra felbukkantak. Nem eseményfotóként, hanem inkább életképeket közöltek gyárakról és építkezésekről.

A korábban említett, szórtan elhelyezkedő világpolitikai írásokat most egységesen a második oldalra tették, keverve a belföldi anyagokkal. Megszűnt tehát a keveredés a megyei írásokkal. A hátsó oldalon tovább „terjeszkedett” a sportrovat, immáron teljesen elfoglalva azt, s egészen kis rész maradt az apróhirdetéseknél.

A hol négy, hol hat oldalas terjedelem – néha nyolc – állandósult, s a hatnál állapotodott meg. Ami korábban hiányzott, az megjelent a hathasábos „Tiszavidék”-ben, állandó helye lett minden cikknek, nem kerülhetett megyei anyag a világ hírei közé.

A „Gazdarovat”, a „Kispajtások” egészen mást, valami újat hozott a lap életébe. Immáron az olvasó lett a „célpont”, a legfontosabbá a „minél többet adjunk” elv vált. Olvasói levelek, színikritikák, hasznos tanácsok a mindennapokkal kapcsolatban ezt bizonyítják.³¹

---

³¹ Az Új Néplap története 1945-től 1964-ig. –p.12-15.

6. Szolnok Megyei Néplap (1958. január 1. - 1990. április 2.)

Megint csak változás, mégpedig visszatérés a sokat emlegetett „Néplap” nevéhez. Tanúságos lehet a vezércikk, jól tükrözi az akkoriban uralkodó politikát.

„Nem új címmel adjuk lapunkat olvasóink kezébe. Szolnok Megyei Néplap volt már a megyénk napilapja. 1949-től 1956-ig, nyolc éven keresztül ezzel a névvel jelent meg. S mi örülünk annak, hogy visszatérhettünk lapunk régi nevéhez. Örülünk, mert ezzel megszabadultunk az ellenforradalmi idők minden átkos örökségétől és nem kell magunkkal cipelnünk e sötét időszak még oly ártalmatlannak látszó bélyegét sem, mint a megye napilapjának címét, a Tiszavidéket.”³²

Csoda-e ezek után, ha más lett a felelős-szerkesztő, pontosabban egy szervezet: a Szolnok Megyei Párt Végrehajtó Bizottsága. Az impresszumba, felváltva a Magyar Szocialista Munkáspárt megyei szervezetét a Szolnok Megyei Pártbizottság és a Megyei Tanács került.

Szinte teljesen az 1956-os „Néplap”-formát tarthatta kezében az, aki kifizette az 50,- filléres vételárat. Ráadásul mindezt úgy, hogy alig volt látható a névváltozás. Megoldották a csendes, észrevétlen átalakulást, a tartalmat hagyták úgy, ahogy volt.

Általában hat oldalon jelent meg a „Néplap”, a vasárnapi számok zöme pedig nyolc oldalon. A „Tiszavidék”-nél megemlített rovatok sem tűntek el, ugyanazon a címen, ugyanazzal a tartalommal íródott.

A címen túl a régi „Néplap”-ból megmaradt az a tény, hogy sok fényképpel töltötték meg az újságot. Igazából más újdonságot az apróhirdetések számának emelkedésén túl, nem lehetett elmondani.

---

³² Újévi köszöntő/[?] In: Szolnok Megyei Néplap 1958. január 1. –1.p.

1958- ban nagyobb mennyiségben szerepelt az egy- egy helyiségről szóló beszámoló. „Városok, községek, emberek” című rovata a helységek egész sorát vonultatta fel az év folyamán. Rendszeresen ismétlődve Karcagi Hírlap és Mezőtúri Híradó címen jelent meg a két városról egész oldalas tájékoztatás. Hasonló jellegű rovat volt az Úttörők fóruma és a

Földművesszövetkezeteink életéből. Változatlanul megvolt a lap satírikus melléklete, a Jász-Kun Kakas is.

A Szerkesztőség székhelye a Tisza Antal út 2. szám alatt volt.

Egy jó időre felelős szerkesztőt nem neveztek ki, a szerkesztést a lapban leírtak szerint a szerkesztőbizottság végezte. Csak 1959-re nyugodtak meg a kedélyek, amikor is fel lett tüntetve, hogy felelős szerkesztő B Kiss Mátyás, és a kiadó Lapkiadó Vállalat igazgatója Fülemen Lajos.

Megalakult az újság saját lapkiadó vállalata, amit a nagy változások végét jelentő évben – 1964. február 12-étől – megyei szintűvé emeltek.³³

1959. október 22-étől az új megbízott szerkesztő Lazányi Angéla (illetve később Lazányi Józsefné) volt.

A lap terjedelme általában 6 oldal volt, egy-egy ünnepi szám 8-12 oldal. Az előző éveknél terjedelmesebb ideológiai és kérdés- helyzetmagyarázó cikkek jelentek meg benne. Jellemzőek voltak az olvasóközönséggel kontaktust kereső- tartó, több- kevesebb rendszerességgel fenntartott rovat: A falu kérdez, a Néplap válaszol; Levelezőink írásaiból; Vélemények, gondok, panaszok; Kérdezzen- felelünk. Következetes rendszerességgel megjelenő rovat az Úttörők fóruma és a Családi körben.³⁴

---

³³ Az Új Néplap története 1945-től 1964- ig. –p.16-17.

³⁴ A Szolnok Megyei Néplap 1959- es számai alapján

1960-ban a lap impresszumában még mindig változatlanul az áll, hogy „A Magyar Szocialista Munkáspárt és a Megyei Tanács Lapja”. Március 26-ától a felelős szerkesztő Varga József

lett. A szerkesztőség az Irodaház 1. emeletén volt, kiadta a Szolnok Megyei Néplap Lapkiadó Vállalat.

A lap terjedelme általában hat oldal, egy ünnepi szám nyolc-tizenkettő, április 4-én és karácsonykor tizenhat oldal. Rovatai a minden számban szereplő Hírek mellett: Termelőszövetkezeti élet, Levelezőink írják, Vélemények- gondok- panaszok, Kérdezzen-felelünk, Levelekből néhány sorban. Állandó, kéthetenkénti satirikus melléklete a Jász- Kun Kakas.³⁵

1975. április 2-ától a lap főszerkesztője Fábrián Péter lett. Ugyanezen év május 30-ától Lazányi Angéla lett a helyettese, a szerkesztőség és kiadó pedig a Kossuth- téri irodaház volt.³⁶

1982. július 1-jétől az impresszumban nem jelölnek meg főszerkesztőt, csak helyettest Lazányi Angéla személyében. Október 2-ától ő lett a főszerkesztő, helyettese Valkó Mihály.³⁷

1987. december 1-jétől Hajnal József váltotta a főszerkesztői poszton, helyettese szinté Valkó Mihály volt. A lap kiadója a Szolnok Megyei Lapkiadó Vállalat, felelős kiadója Nánai Tibor volt.³⁸

---

³⁵ A Szolnok Megyei Néplap 1960- as számai alapján

³⁶ A Szolnok Megyei Néplap 1975- ös számai alapján

³⁷ A Szolnok Megyei Néplap 1982- es számai alapján

³⁸ A Szolnok Megyei Néplap 1987- es számai alapján

7. Tulajdonosváltás

Az „Új Néplap” – fél évszázados hagyományokkal rendelkezik – viszonylag fiatal újság. A ’80-as évek vége számtalan változást hozott nemcsak az ország, de a Néplap életébe is. Az újonnan születő vagy éppen feléledő pártok rendkívül sokat foglalkoztak a nyilvánossággal. A rendszerváltást követően számtalan elképzelés született az akkor még „Szolnok megyei Néplap” címen megjelenő napilappal kapcsolatban. Felmerült például, hogy a megyeháza venné át a megjelentetését, de a különböző pártok is igényt tartottak volna rá. A Néplap-székház előtt tüntetést is szerveztek 1989. októberében, melynek során kézzel elfoglalták az épületet jelképesen. A bizonytalan politikai légkör a szerkesztőségben is érződött: az újságírók fenyegetve és bizonytalanságban érezték magukat. Amikor tehát 1990-ben megjelent a német Axel Springer cég, mely az egész szerkesztőség számára biztosította a folyamatos munkavégzést, két újságíró kivételével mindenki élt a lehetőséggel. A tulajdonosváltás természetesen nem ment zökkenőmentesen, hiszen például a Parlament monopolellenes (szomszédos megyékben nem lehet ugyanaz a cég laptulajdonos) sajtótörvény meghatározására készült, s a Parlament Kulturális Bizottsága behívta az akkori főszerkesztőt (Hajnal József), a kiadó vezetőjét (Nánai Tibor) és a laptulajdonost (Bayer József) elbeszélgetni a lap jövőjéről. Az Axel Springert országos szinten is érték támadások, hiszen összesen 9 megyében lett napilap-tulajdonos.

A viharok azonban elültek és a tulajdonos-váltással nyugalom teremtődött. Ennek alapvető oka az Axel Springer filozófiája volt, amely pártsemlegességet hirdet és valósít meg, illetve az, hogy a korábbi „népnevelő újságírástól” eljutott a lap a tényszerű, információs újságíráshoz, ahol az újságírói vélemény jól elkülönül az információktól.

1990-ben az új tulajdonos a következőket garantálta és biztosította: stabilitást, a lapkészítés háttérének folyamatos fejlesztését (a cél nem gyors profit, hanem hosszú távú talponmaradás és nyereség), valamint azt, hogy nem szólnak bele a napilap tartalmába. A fentieknek köszönhetően az elmúlt közel tíz évben teljesen átalakult az újság lapstruktúrája, koncepciója, felépítése.³⁹

---

³⁹ A regionális újságírás mindennapjai az Új Néplap gyakorlatában: szakdolgozat/ Császiné

Csáti Réka. –Szolnok: Szerző, 1999. –p.17-18. (A továbbiakban: A regionális újságírás mindennapjai az Új Néplap gyakorlatában)

8. Az Axel Springer bemutatása

3.8.1. Az Axel Springer vállalatcsoport Magyarországon

Az Axel Springer magyarországi vállalatcsoportja az elmúlt több, mint egy évtized során fokozatosan épült ki. A szerkezeti változások egyik fő rendező elve a piaci terjeszkedés nyomán megszülető új és új lapok lapcsoportokká szerveződése volt, míg a másik vezérfonalat éppen a terjeszkedéséből adódó, szüntelenül növekvő alkalmazkodási kihívások jelölték ki.

Az Axel Springer magyar nyelvű kiadványai 1989-től jelentek meg a hazai sajtópiacon. A vállalkozás kezdetben csupán egy műsorlappal (tvr-hét) és egy folyóirattal (Lakáskultúra) indult, azonban az Axel Springer cégcsoport ma már az ország egyik legnagyobb és legkorszerűbb lapkiadó vállalkozása. A több mint 100 kiadvánnyal piacvezetőnek számítanak, és a nyomtatott média legtöbb területén jelen vannak.

Lapjai havonta közel 12 millió példányban jelennek meg, és összesen több mint 43 millió olvasójuk van. Saját, a legkorszerűbb technikával felszerelt nyomdákkal, önálló fotóügynökséggel, valamint az egész tevékenységi területet átfogó informatikai, adatátviteli rendszerrel és saját lapterjesztő hálózattal rendelkezik. Az utóbbi években az Internetes megjelenésre is nagy hangsúlyt fektetett, így jelenleg 27 internetes oldalt működtet.⁴⁰

---

⁴⁰ <http://axelspringer.hu/index.php?apps=rovat&rovat=7>

2 Az Axel Springer számokban⁴¹

109	kiadvány
8 779 215	olvasó/ megjelenés
43 319 189	olvasó/ hó
11 796 975	terjesztett példányszám/ hó
141 563 700	terjesztett példányszám/ év
28	weboldal
6 732 116	oldalletöltés/ hét
9	megyés terjesztési hálózat
2	nyomda

3. Magazin-, napilap- és könyvkiadás

Az Axel Springer-Magyarország Kft fő profilja a *megyei napilapok* kiadása, amelyből nyolcat birtokol, valamint a „Vasárnap Reggel” című lap mutációs megjelenésével tizennyolc megyében van jelen a hét utolsó napján. Szintén kiadásukban, a Zöld Újság Rt révén jelenik meg a „Világgazdaság”, amely a gazdasági lapok között prémium szerepet tölt be, hiszen olvasóinak 67%-a üzleti döntéshozó.

2007-től a Manager Magazint és a Harvard Businessmagert is kiadjuk adja ki.

---

⁴¹ <http://axelspringer.hu/index.php?apps=rovat&rovat=7>

Az Axel Springer-Budapest Kiadói Kft *magazinok kiadója* is, amely 1989-ben kezdte meg tevékenységét a Tvr-hét című lap megjelenítésével és a Lakáskultúra magazin kiadásának átvételével, azóta azonban egész lapcsaládok alakultak ki. A *tv-újságok* árban és szolgáltatásban, valamint fogyasztásban és funkcionalitásban differenciálódnak; prémium műsormagazinok: Tvr-hét, Színes Kéthetes Tévéműsor, funkcionális műsorújságok: TVr Újság, Sárga RTV, TV kéthetes tesztek teljessé a portfóliót. Ezen a területen a piaci részesedésük olvasottságban meghaladja a 70%-ot.

A *nőknek szóló magazincsoport* megteremtésében a Kiskegyedé volt az úttörő szerep, ezt követte a Kiskegyed Konyhája, a Csók és Könny, az Asztrolap (jelenleg szünetel), a Gyöngy, a Hölgvilág, a Fanny, 2004-ben a Glamour. 2007-ben is több új lapot jelentettek meg, ezekkel a Kiskegyedet (Kiskegyed Otthona, Kiskegyed Rejtvény) és a Fannyt is lapcsaláddá alakították (Fanny Konyha, Fanny Rejtvény). Emellett megjelent a Terepere Magazin is.

2000-ben a Popcorn és a 100xSzép kiadásának átvételével az *ifjúsági magazin-család* is megjelent a kiadói palettán, valamint az Autó-Motor átvételével és a 2004. szeptemberében útjára indított Auto Bild Magyarország megjelenésével az *autós magazinok* területén is vezető pozíciót mondhat magáénak a kiadó.

A *szórakoztató újságok* piacán a rejtvényújságaikkal jelenik meg: Ügyes, Ügyes Évszakok, Eszes, Kópé, Kápé, Jó vicc, Rejtvény Terepere, Ügyes Extra Szudoku. 2007-ben a két fent

említett rejtvénymagazin mellett még egyet indítottak, TV Rejtvény néven.

A *Harlequin kiadó* 1989-ben jelent meg a piacon az Új élet című kiadványával, de az elmúlt több mint egy évtized alatt az Európa-szerte sikeres szerelmesregény-kiadók mintájára idehaza is piacra dobta a főként női olvasmánynak számító Júlia, Romana, Tiffany, Bianca, Szívhang, Széphistória sorozatokat, illetve a könyvolvasók szórakoztatására szánt egyedi kiadványokat.

A Tempó elsősorban az *apróhirdetések* lapja, amely hetente 12-14 000 friss apróhirdetéssel jelenik meg Magyarország hat megyéjében. A Grátis egy ingyenes hirdetőújság, amely a megyei napilapok mellékleteként hetente jelenik meg.⁴²

4. A konkurencia megjelenése

A Magyar Újságírók Országos Szövetségének érdekvédelmi bizottságában 1999. február 18-án az alábbiak hangzottak el:

1. A történet kezdete

Jász-Nagykun-Szolnok megyében az Országgyűlést megelőző évben (1993) jött létre az „Új Néplap” mellett a „Jászkun Krónika”, másféle ideológia tükrözésének szándékával. Egy helybéli tőkés vállalkozó, nyomdatulajdonos alapította a lapot, döntően a másik laptól kivált újságírók részvételével. A következő esztendőben, miután Heves megyében a Népszabadság Rt. kezdeményezésére megszerveződött a „Heves Megyei Nap”, a részvénytársaság megvásárolta az említett szolnoki lapot is, majd hamarosan létrehozta a „Békés Megyei Nap”-ot is. Így több megyében is konkurencia teremtődött a több évtizedes hagyományokkal rendelkező, külföldi tulajdonban lévő lapokkal szemben. Az első évek

folyamatos fejlődése, az előfizetők, a hirdetésbevétel gyarapodása az utóbbi években megtorpant. Az anyagi nehézségeken sorozatos tulajdonosváltásokkal, drasztikus takarékosági intézkedésekkel igyekeztek úrrá lenni. Az ilyen intézkedések híre ugyanakkor keltett a hirdetők, az előfizetők körében. A verseny éles volt, de korrektnek mondható. A lapok igyekeztek információszerzésben megelőzni egymást, s természetesen folyamatosan árgus szemekkel figyelték a másik témáit. A piac felosztására kísérlet sem történt, erre nem is lett volna mód. Arra is hamar rájöttek, hogy valamiféle párthoz kötődés ellehetetlenítené olvasói körében a lapot. A keményebb harc természetesen a hirdetőkért folyt, hiszen a kicsiny piacon a megosztott előfizetői tábor nem hozott túl nagy bevételt, és hosszabb távon sem számíthattak e téren lényeges változásra.

---

⁴² <http://axelspringer.hu/index.php?apps=rovat&rovat=7>

Az egymással konkuráló lapok harcot folytattak a hirdetők megszerzéséért. Igyekeztek elcsábítani egymás hirdetésszervezőit is. Könnyű kézzel írtak le adatokat előfizetőik számának alakulásáról, ezzel bizonygatva a reklámhordozó erőt. A példányszám-adatok dzsungelében némi rendet teremtett, amikor a Népszabadság Rt. érdekeltségébe tartozó lapok a MATESZ tagjai lettek és vállalták példányszámaik ellenőrzését, s őket követően hamarosan az Axel Springer lapok is ott szerepeltek a MATESZ taglistán. Ekkorra (1996) derült ki, hogy az újonnan indított lapok viszonylag alacsony példányszámon stabilizálódtak, s a szokásos őszi, tavaszi terjesztési akciók is csak átmeneti gyarapodással jártak.⁴³

2. Nehéz évek

Az ötven-hatvan évvel ezelőtti hagyományokat, midőn ezekben a megyékben 4-5 lap is sikeresen működött, már nem lehetett újraéleszteni. Új olvasói réteget keresve az új lapok az aktív, értelmiségi- és vállalkozói társadalmi csoportokhoz igyekeztek fordulni mondanivalójukhoz. Hirdetőket is ezekre az olvasókra hivatkozva próbáltak toborozni. Ésszerű törekvés volt ez, hiszen a nagyobb hagyományú, régebbi olvasótáborral rendelkező „másik” lapok előfizetői között egyre nagyobb arányt képviseltek a nyugdíjasok.

Az új tulajdonosok (Postabank Holding, majd a Szabad Föld Rt.) és a fiatal lapok helyzete már nem volt olyan szilárd, mint a Népszabadság Rt. idején. Nemcsak a munkatársak, de az olvasók is érezhették: „gazdátlaná” kezdtek válni ezek az újságok, ezzel szemben az Axel Springer keménykézzel, céltudatosan menedzselte lapjaival. (A Springer például központi irodája révén folyamatosan ellátta, ellátja hirdetésekkel a megyei újságait.)

---

⁴³ A regionális újságírás mindennapjai az Új Néplap gyakorlatában. –p.18-20.

Feltehetően anyagi okok miatt visszaléptek a példányszám-ellenőrzés vállalásától, fokozatosan szűkítették a létszámot, döntővé vált a szerződéses vállalkozók foglalkoztatása. Közrejátszott természetesen a gondok növekedésében az is, hogy előre ki nem számítható mértékben romlott mindkét megye (Jász-Nagykun-Szolnok és Heves) gazdaságának helyzete, s ezzel együtt kisebb lett a hirdetési „torta” is, melyet ráadásul a gombamód szaporodó ingyenes hirdetési újságok, helyi rádiók, televíziók is szabdaltak.⁴⁴

4.3. Vevőre várva

A nagyobb teljesítmény, az értékesebb munka méltó megbecsülésére egyre kevesebb volt a lehetőség, s ez mind jobban meglátszott a lapok színvonalában, a munkafegyelemben. A tulajdonosok emiatt egyre inkább hajlottak arra, hogy vevőt keressenek, ám a helyi vállalkozók vagy intézmények már nem mutattak olyan érdeklődést, mint korábban. Nyilvánvaló, hogy vásárlóként a konkurencia jöhetett számításba. Ez már a történet vége. A tulajdonos nem a céget, hanem a „Heves Megyei Nap” és a „Jászkun Krónika” kiadói jogát adta el 1998. decemberének utolsó napjaiban.⁴⁵

4. Főszerkesztőváltás

1995 több szempontból is a fordulat éve volt az Új Néplapnál. Az addigi főszerkesztő, Hajnal József magánjellegű okok miatt távozott a lap éléről, s helyére Berki Imrét nevezték ki felelős szerkesztőnek. Ám az csupán a véletlenül múlt, hogy a vezetőváltás éppen egybeesett a többi változással, melyek alapvetően megváltoztatták a lap életét.

---

44 A regionális újságírás mindennapjai az Új Néplap gyakorlatában. –p.20.

45 A regionális újságírás mindennapjai az Új Néplap gyakorlatában. –p.20-21.

A tulajdonos, az Axel Springer ugyanis az 1990-től 1995-ig terjedő időszakot „türelmi idő”-nek szánta, mely idő alatt kialakul az új típusú, információ-központú lapkészítés gyakorlata. 1995. október 1-jén azonban megszüntették a Springer-lapok keresztfinanszírozását, ami azt jelentette, hogy ha például a „Dunántúli Napló” nyereséges volt, ezt a nyereséget szétosztották a kevésbé sikeresen gazdálkodó lapok között. A továbbiakra meghatározták az 1 oldal előállítási költségét, ettől hirdetésfüggő lett a megjelenés, vagyis az újság terjedelme. Radikális intézkedésekre is sor került: elbocsátották az ekkor már igen méretesre duzzadt szerkesztőség felét is. A lap önálló gazdálkodású lett.⁴⁶

4.5. Újra monopolhelyzetben

A „Jászkun Krónika” 1999 elején megszűnt, illetve felvásárolta az „Új Néplap” német tulajdonosa, tehát megszűnt a „versenyhelyzet”. (Nem volt szó valódi versenyhelyzetről, hiszen az Új Néplap nyereségérdekelt és költségérzékeny lap, addig a Jászkun Krónika

tulajdonképpen inkubátor alatt működött, ami annyit jelent, hogy a többmillió veszteségtermelés ellenére is folyamatosan finanszírozták a megjelenését. Az Új Néplap példányszáma az elmúlt három év során folyamatosan nőtt, 50-60 példánnyal havonta, míg a Krónikáé stagnált, majd csökkent. A hirdetési piac egészében a Néplapé volt, ezt bizonyítja az átlagosan 2,5 – 3 megyei oldal terjedelmű hirdetés szemben a Krónika 1 oldalnyi hirdetésével.)

A „Krónika” megvásárlásával felmerült a kérdés: hogyan tovább? Két lehetőség közül választhattak: megszüntetni a Krónikát vagy mutációként működtetni. A megszüntetés – statisztikai adatok figyelembevételével – a legideálisabb esetben is azt jelentette volna, hogy csupán az olvasók 50 %-a tér át 3-4 hónap alatt az „Új Néplap”-ra, a többi lemorzsolódik, országos napilapra fizet elő. A tulajdonos a második lehetőséget választotta: mutációként működteti a lapot tovább. Mindez annyit jelent, hogy megtartották a „Jászkun Krónika” címet, ám a tartalom mindkét újságban azonos. A keresztolvasók (pl.: a hivatalok) lemondták az egyik lapot, de ezzel a megoldással mégis sikerült megtartani a Krónika olvasóinak 70 %-át.

---

⁴⁶ A regionális újságírás mindennapjai az Új Néplap gyakorlatában. –p.21.

A vezetőkben természetesen felmerült: vajon etikus-e a régi címmel megjelentetni az Új Néplap tartalmát. Úgy vélik, etikátlannak csupán akkor lehetne tekinteni ezt a megoldást, ha a régi címen színvonal alatti terméket szeretnének eladni.

Az Axel Springer távlati terveiben az szerepel, hogy tartósan így adja ki a „Jászkun Krónikát”, mely az elképzelések szerint kinőheti magát valódi mutációs lappá, például Jászberényi Hírek, Karcagi Hirmondó, Mezőtúri Hírek címmel.⁴⁷

4.6. Az Új Néplap – lapcsalád⁴⁸

Új Néplap – lapcsalád

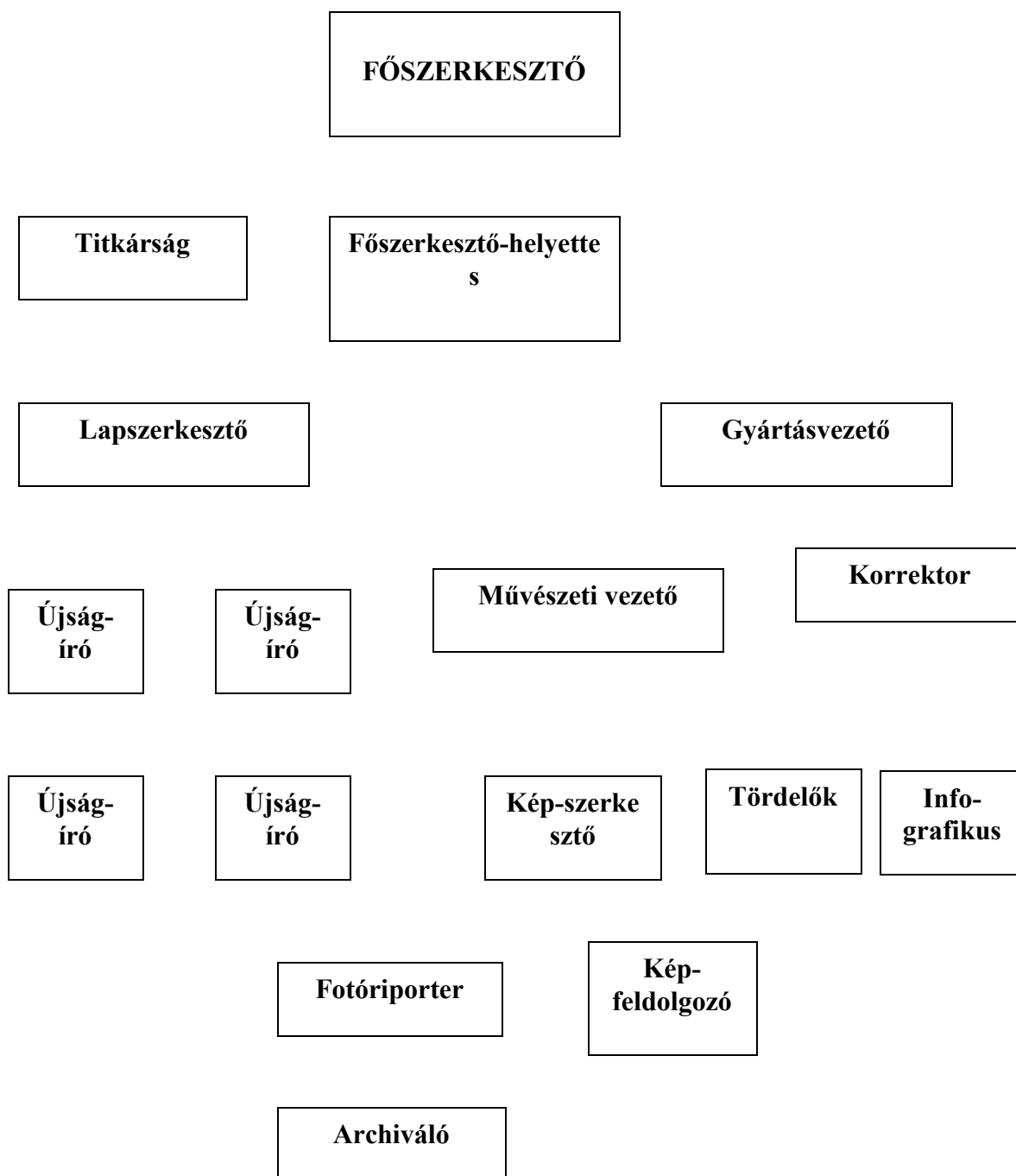

---

⁴⁷ A regionális újságírás mindennapjai az Új Néplap gyakorlatában. –p.21-22.

⁴⁸ Tóth-Szepcsik Renátától kapott információk alapján

4.7. Szervezeti ábra⁴⁹

---

⁴⁹ Tóth-Szepcsik Renátától kapott információk alapján

4.8. Digitalizált formában az Új Néplap

A Versegly Ferenc Megyei Könyvtár helyismereti részlegében elkészült az Új Néplap 1995 – 2007 éveket feldolgozó CD. A lemez különösen a helytörténet iránt érdeklődő olvasóknak ad óriási segítséget, de bárki eredményesen használhatja, akit érdekel, hogy valamilyen témáról, egy adott időben mit ír az Új Néplap. Elég egyetlen tárgyszó és a számítógép cikkek sorát adja ki, amelyekben szerepel az illető szó. A lehetőségek száma szinten annyi, ahány szó a magyar nyelvben van. Gyakorlati szempontokat figyelembe véve például néhány billentyű leütése után megtudható, hogy a 2005 és 2008-as évfolyamban a megye valamely községe hol és hányszor szerepelt a lapban, akár egyetlen említés erejében. Ugyanígy megtudható, hogy valamely személyről mikor és mit írt az újság, sőt a lap újságíróinak cikkei is hozzáférhetőek csoportosítva.

Csak a helytörténeti szempontból számításba jöhető anyagokat viszik a rendszerbe, vagyis a külpolitikai- és országos belpolitikai kérdésekkel foglalkozó oldalak kimaradnak. Ezen kívül azonban minden megyei vonatkozású anyag bekerül, legyen az csupán néhány soros hír. A CD-t egyenlőre a megye könyvtárai vásárolhatják meg, önköltségi áron.⁵⁰

---

50 A regionális újságírás mindennapjai az Új Néplap gyakorlatában. –p.23-24.

4.9. Időszaki sajtótermékek (országos statisztika) 51

Megnevezés	2000	2003	2004	2005
Sajtótermékek száma összesen:	580	506	911	901
<i>ebből napi:</i>	35	35	34	36
<i>ebből heti:</i>	100	138	150	172
<i>ebből kétheti:</i>	43	66	63	61
<i>ebből havi:</i>	243	278	319	306
Sajtótermékek száma (millió db) összesen:	996	1 064	1 126	1 197
<i>ebből napi:</i>	579	634	644	661
<i>ebből heti:</i>	296	298	299	384
<i>ebből kétheti:</i>	33	41	38	47
<i>ebből havi:</i>	74	68	74	76
1 000 lakosra jutó átlagos megjelenésű példányszám összesen:	1 605	2 016	2 132	2 260
<i>ebből napi:</i>	175	210	217	219

⁵¹ Magyar statisztikai évkönyv, 2005./[összeáll...Báródiné Lakatos Ilona et al.]. –Bp.: KSH, 2006. –p.187.

4.10. A napilapok olvasottsága Jász- Nagykun- Szolnok megyében (ezer fő)⁵²

A grafiknról leolvasható, hogy Jász- Nagykun- Szolnok megyében a napilapok olvasottságát tekintve a lakosság legnagyobb hányada az Új Néplapot részesíti előnyben még az olyan közkedvelt napilappal szemben is, mint a Blikk.

Jász- Nagykun- Szolnok megye felnőtt (15 évnél idősebb) lakossága 343000 fő, az Új Néplap olvasottsága 99600 fő, tehát ez azt jelenti, hogy a célközönség 29%- a olvassa az egyetlen Jász- Nagykun- Szolnok megyei napilapot.

---

52 A napilapok olvasottsága JNSZ megyében/[?] In: Média Ász, 2007. május. –p.18.

Összefoglalás

Szolnokról 1944. november 4-én üzték ki a német csapatokat a szovjetek. Az ezt követő zűrzavaros politikai helyzetben még ez év december 13-án megjelent „Dolgozók Lapja” címmel az „Új Néplap” ősatyja. Az újságot az eddig illegalitásban bujkáló Magyar Kommunista Párt szolnoki kerületi csoportja adta ki, felelős szerkesztője Zsemle Ferenc, felelős kiadója Gyenes Sándor volt.

A kéthetente új számmal jelentkező lap nem sokáig használhatta ki a politika rendezetlenségét, a viszonylagos stabilizációt követően 1945. május 1-jén a „Dolgozók Lapja” jogutódjaként útjára indult az új megyei lap, a „Tiszavidék”, mely 1945. május 1. és 1949. október 29. között jelent meg. 1948. április 7-én az 1945 óta megjelenő szociáldemokrata lap, a „Szolnok Megyei Népszava” beolvadt a „Tiszavidék”-be, melynek utódja a „Szolnok Megyei Néplap” lett 1949-től. Ez az újság az 1956-os forradalmi események idején „A Nép Lapja” címmel, majd 1956. november 13-tól rövid ideig ismét „Tiszavidék” címmel jelent meg. A Kádár-kormány megalakulását követő pár hétig Szolnokon adták ki a Magyar Szocialista Munkáspárt központi lapjaként a „Szabad Nép”-et, melyet szovjet katonai alakulatok szállítottak az ország különböző területeire.

A „Szolnok Megyei Néplap”-ot 1990-ben megvette az Axel Springer cég, s azóta „Új Néplap” címmel jelenik meg.

Bevallom, nagyon hasznosnak érzem a megyei napilap feldolgozását. Számos új információval gazdagodtam az „Új Néplap” történetével kapcsolatban. Ezenkívül a lakhelyem alaposabb ismerete hozzájárult ahhoz, hogy még inkább az otthonomnak érezzem Jász- Nagykun- Szolnok megyét.

Felhasznált irodalom

- Dolgozók Lapja, 1944/45 / [szerk. Kaposvári Gyula]. –Szolnok: Damjanich Múzeum, 1969. -(Szolnok megyei múzeumi adattár;10.)
- Jász- Nagykun- Szolnok megye kézikönyve/[főszerk. Kasza Sándor]. –Bp.:Ceba,1998. -(Magyarország megyei kézikönyvei;10.)
- Magyar statisztikai évkönyv, 2005./[összeáll...Báródiné Lakatos Ilona et al.]. –Bp.: KSH, 2006.
- A regionális újságírás mindennapjai az Új Néplap gyakorlatában: szakdolgozat/ Császiné Csáti Réka. –Szolnok: Szerző, 1999.
- Szolnok/Simon Béla. –Bp.:Ceba,2002. -(A XXI. század küszöbén)
- Szolnok: a várispánságtól a harmadik évezred küszöbéig/[szerk. V. Szász József]. –Bp.:Dinasztia,2000.
-
- Szolnok és térsége/[szerzők Vadász István, Veszteg Rozália]. –Bp.:Ceba,1999. -(Magyarország kistérségei;10/4.)
- Szülőföldem, a Jászkunság/szerk. Simon Béla. –Szolnok:AS-Mo,1992.
- Az Új Néplap története 1945-től 1964- ig: szakdolgozat/Hekeli Sándor. –Eger: Szerző, 1996.

Cikkek:

- Beköszöntő/[?] In: Dolgozók Lapja,1944. december 13. -p.1.
- Köszöntjük olvasóinkat/[?] In: Szolnokmegyei Néplap, 1952. október 1. –1.p.
- Május elsején/[?] In: Tiszavidék, 1945. május 1. -p.1.
- A megye dolgozóinak kívánságára október 1-től hetenként kétszer jelenik meg a Szolnokmegyei Néplap/[?] In: Szolnokmegyei Néplap, 1950. szeptember 9. -p.2.

- A napilapok olvasottsága JNSZ megyében/[?] In: Média Ász, 2007. május. –p.18.
- A nép igazáért/[?] In: Tiszavidék, 1956. november 13. -1.p.
- Újévi köszöntő/[?] In: Szolnok Megyei Néplap1958. január 1. –1.p.
- Dolgozók Lapja lapszámai
- Tiszavidék lapszámai
- Szolnokmegyei Nélpap lapszámai
- SzolnokMegyei Néplap lapszámai
- Új Néplap lapszámai

Internetes hivatkozások:

- <http://www.users.broadband.hu/vkszolnok/Szolnok.htm>
- <http://axelspringer.hu>

MELLÉKLETEK

Tisza József	felelős szerkesztő és kiadó	1950. január 7. – 1950. március 4.
Dávid Ferenc	felelős szerkesztő és kiadó	1950. március 4. – 1956. augusztus 5.
Kálmán István	felelős kiadó	1956. augusztus 5. – 1958. január 1.
B. Kiss Mátyás	felelős szerkesztő	1959. június 2. – 1959. október 22.
Lazányi Angéla	megbízott szerkesztő	1959. október 22. – 1960. március 26.
Varga József	felelős szerkesztő	1960. március 26. – 1975. április 2.
Fábián Péter	főszerkesztő	1975. április 2. – 1982. július 1.
Lazányi Angéla	főszerkesztő	1982. október 2. – 1987. december 1.
Hajnal József	főszerkesztő	1987. december 1. – 1995. október 2.
Berki Imre	főszerkesztő	1995. október 2. – 2005. szeptember 2.
Bán János	főszerkesztő	2005. szeptember 2. – napjainkig

DOLGOZÓK LAPJA

KIADJA A MAGYAR KOMMUNISTA PÁRTY SZOLNOKI KERÜLETI CSOPORTJA

Beköszöntő

Zicataros idöket élünk, súlyos megpróbáltatásokat részlünk át az elmúlt 25 év alatt és még további megpróbáltatások várnak ránk.

Huszonöt év óta most áll módunkban először, hogy a nyilvánosság előtt szóljunk egymáshoz. Munkás a munkás szöveg! A Dolgozók Lapja mai első számában ezzel programot is kívánunk adni. Munkás szöveg! A maga megszokott természetes hangján szólva fejezi ki gondolatvilágát. Feltárja panaszait a nyilvánosság előtt és ezzel igyekszik tevékenyen közreműködni a közösség érdekében védelmében. A Dolgozók Lapja a lehetőségeinkhez mért szerény erőfeszítések között indul újjára. Kétfoldalú, helenként egyszer jelenik meg. Azonban csak rajtuk dolgozókban mutat, a ti támogatásotoktól függ, hogy napilap lesz-e belőle, melynek hangját az egész országban meghallgatják és sokakban határozottabban tudják megfogalmazni a munkásság értékeit. Azt tudnia kell minden dolgozónak, hogy a létező körülmények között minden munkásnak a saját erejére van utalva. Ezt az erőt kell szervezéssel, egységes fellépéssel sokszorosára tudjuk növelni és elérjük azt, hogy a munkás nem lesz kiszolgáltatva a munkaadó önkényének. Termelő munkájáért nem könyöradományt fog kapni, hanem a munkája értékének megfelelő bért.

Mi amikor dolgozóról, vagy munkásokról beszélünk nem csak fizikai munkásokat értünk alatta. A bémunkáit végző szellemi munkásoknak is tisztánlátóknak be kell látniuk, hogy helytelen volt az az ut melyen eddig haladtak. Be kell látniuk, hogy érdekük egy a termelő munkát végző fizikai munkások érdekeivel és minden ember annyit ér amennyi értékű munkát végez a közösség érdekében. Át kell húzni a fizikai és szellemi munkás közötti áthidalhatatlannak látszó irtó, lezárni az elmúlt szomorú emlékek 25 év tanulságait. Az elmúlt idők szellemének még az emléket is ki kell irtani! Az öntudatos magyar munkásságnak szervezéssel, heresztil meg is lesz a kellő ereje ennek a kiirtására!

A rendőrkard és csendőrszuronny lenyegző árnyékában is szervezhető földmunkások és szegény parasztiak az öntudatos ipari munkássággal együtt működve tudják kötelességüket. A szabad szakszervezetekben tömörülve könyörtelen harcot indítanak a dolgozók szabad Magyarországa felállításáért, a falusi földmunkásoknak és szegény parasztiaknak földet juttató

Ma és ne holnap!

Tedd amit az idő parancsol. Vas következetességgel jön a természetes fejlődés útján az élet által előírt követelmény.

Huszonöt évvel ezelőtti tudatára ébredt a magyar munkásság, hogy kitaszított és kiszákmányolt, megmozdult, megmozdult és szabadságát kivívnia, de akkor belső és külső ellenségei letörték. Huszonötévi szörnyű szenvedés és megaláztatással fizetett a szervezatlenség és osztályöntudat hiányáért.

Ma, amikor a nagy demokráciák döntő harcukat vívják nekünk is ki kell venni a részünket a nagy harcból!

Mert minden ami földtekén kidomhorodik a hegyek kivételével mind a proletár kezek munkáját és teremtő erejét hirdeti.

A bűntörvényekkel felhalmozás, a lényező tőke hatalma örült hatalmi tébolyában és göggyében, a nyomor tanyák bűzhödött odúiba szorította a proletár dolgozók millióit, hogy saját külön életük erkölcsi telenségét leplezve kínai fal mögött éljék paraszta életüket.

De most, amikor a faszizmus álarca bujt fenevad a proletáriátus acél ökle alatt darabokra szakadt és vele együtt a burzauázia is utolsó óráit éli nekünk is elő kell jönni a föld alól, hogy helyet kérjünk magunknak a nagy harcban, hogy építő és szervező munkánkkel felépítsük azt az államot, mely a munkásság egyenjogúságát van hivatva biztosítani. Kemény munka lesz, de hiszen mi eddigetek vagyunk, mert évezredek gigászi ereje rejlik millió és millió proletár öklében és agyban.

Teatvérek itt az idő, hogy összehozzuk és felvilágosítsuk a munkásokat a munkásság értékéről, a munkásság értékéről. A munkásság és öntudatra ébredés nem jön magától. Az öntudatos munkás tanító szavának kell odabátni, hogy az öntudatraébredés helyes legyen, mert csak öntudatos munkás érti meg az elhivatottság gondolatát és a munkás jog, a szabadság szövegét.

Itt a cselekvés reggele. Dolgozzunk, hogy öntudatos harcos társaink legyenek, akiket semiféle tévhit, becsavagy, vagy propaganda nem tud eltántorítani a szabadság megvalósításától.

Ki kell tisztítani a mágot, amit el akarunk vetni, hogy a termés egészséges legyen és a munkásságot teremje meg: akkor leszünk jó magvetők.

Céltudatos akarattal törjünk magunknak utat a világgé és roszalmazain keresztül, hogy felépíthessük magunknak a már máshol régen valóra váltott munkás államot.

Dolgozz! Szervezz! Hív a kötelesség! Előttem a megvalósulás!

P. A.

Észszerű, egészséges földreformért. Annak a kezébe kell adni a földet aki azt megmunkálja!

A magyar földbirtok jövedelmét nem lehet egy uralkodó osztály érdekében szolgálatába állítani, mert akkor újra az elnyomás eszközevé válik. A magyar földbirtoknak az egész nép jólétét kell biztosítani, jövedelméből a falusi ifjúság tudóságyát kielegíteni és tanulását lehetővé tenni. A magyar ifjúság lelkét a faszizmus megmérgezte. A levante és más egyesületekben a munkásságot és a militarizmus szellemét igyekezett bele oltani. Huszonöt évvel át folyt ez a lélek mérgezés! A szabad szakszervezetekben tömörült öntudatos munkásságnak kötelessége, hogy az ifjúságot felkardolja.

„A szocialisták a munkásságnak közvetlenül vezető céljait és érdekeit küzdöndek, de egyben a jelen mozgalmi körepek képviselik a mozgalom jövőjét.”

Marx.

Teremtünk rendet a városkázdn!

Városunk pénz és közellátási problémáit még a mai napig sem oldották meg, pedig már öt hét telt el a felszabadító orosz csapatok bevonulása óta.

Ezen idő alatt a szolnoki munkásság nemre való tekintet nélkül végzi a munkáját, segíti a város hadsereget, hogy a faszizmus elleni háboruját mielőbb győzelmesen befejezze.

Azóta a közösség részéről semmiféle támogatásban sem részesült, sőt komolyabb intézkedések sem történtek az irányban, hogy városunk dolgozói legalább pusztá létüket áttudják menteni a mai kivételes időkön. A városnak van egy intéző bizottsága, amely minden nap összejön, hogy városunk pénz és közellátási ügyeit intézze. Vitatkoznak határozatokat hoznak anélkül, hogy ezek a határozatok gyakorlati értékek birtokában. Azt kell kérdeznem a sokat szenvedett Szolnok város dolgozói nevében, ennek a bizottságnak van-e olyan hatásköre, hogy szociális intézkedéseinek gyakorlati értéket tudjon szerezni, vagy függő viszonyban van a jelenlegi helyettes Polgármestertől? Mert az eddigi intézkedések mincennek összehangban a mai válságos helyzettel!

Szükség van arra, hogy a város vezetősége a legelőszörben oldja meg azokat a szociális problémákat, amelyek a normális élet előfeltételeit teremtik meg, mert ez a tanácsatlanság, nemterőrdomság a legborzalmasabb nyomorba döntötte városunk dolgozóit.

R. A.

Ehhez a cikkhez a szerkesztőségnek is van néhány megjegyzése: Felvetődött a városi tanács egyik ülésén, hogy a város vezetősége a városban található elhagyott javakat mentse meg a pusztulástól, vegye tulajdonába és juttassa el a fogyasztókhoz. Heteken keresztül láttuk, hogy az oly szűkösen található közszükségleti cikkek mint mennek veszendőbe. Nap nap után láttuk, hol egyik, hol másik üzletben turkálnak, keresgélnek civileket, katonákat, tapostak a mai szűkösi viszonyok között felbecsülhetetlen értékű árukon.

Ehhez a város vezetőségének nem volt bátorsága, mert bizonyára abból az elgondolásból indult ki, hogy a városból elmenekült faszizták itthagott értékeit a város dolgozói majd talán

Szolnok, 1949. november 5, szombat

Ára 50 fillér.

V. évfolyam, 46.

Előttünk álló legfontosabb feladat az őszi mélyszántás

Írta: TISZA JÓZSEF megyei titkár

Megyeinkben az őszi szántás-tesztelés országos viszonylatban nagy lemaradás mutatkozott. A lemaradás végig megmaradt. Hogy ez így történt, annak okát nem abban kell keresnünk, hogy valami természeti okok (pl. kukorica kései érése, cukorrépa, rizs csepés stb.) játszottak közre, még semmi oka, hogy megyénk mezőgazdasági parasztsága talán elmaradottabb volna az ország legelőző parasztlainál, hanem abban, hogy megyénk pártszervezete többségükben elhanyagolták a politikai felvilágosító munkát.

Pártszervezeteink későn vették észre a kulákok támadását, igen komoly erőfeszítéseket kellett tenniük, hogy mozgáshoz juttassák a népevelőket, a munkásokot stb., hogy a kulákok támadását vissza tudják tartani és a lemaradást be tudják hozni.

Ez a munka meg kellett hogy tartsa pártszervezeteinket, hogy nem csak egyszerű szántás-tesztelésről volt szó, hanem elsősorban és döntő módon harci adatot kellett megvívni. Harci kellett az ellenséggel, a kulákkal szemben azért, hogy a vereséget mérjünk rá a melésnek ezen a frontján, győztesen és biztosságot 5 éves terünkön öntenek jó termését.

Ez a példa nemcsak a Pártszervezeteink részére kell, hogy példát jelentsen, hanem el kell, hogy a dolgozó parasztságnak is tanuljon. Le kell hogy vonja a tanulságot és a saját maga rájón arra, hogy a Magyar Dolgozók Pártja tanácsa, megint csak a dolgozók javát szolgálta.

A dolgozók javát akkor, amikor azt tanácsolta, hogy október 31-ig mindenki vesse el a nyergábrókat, mert bekövetkezik az esőzés és veszélyben van a jövő évi kenyere dolgozó parasztságnak, dolgozó népeknek. Az a gazda, amelyik elfogadta tanácsunkat, ma már boldogan nézi, hogy a bőséges őszi eső, mint életető, hogyan segíti elő jövő évi termésbővítésünket.

Azok a dolgozó parasztszervezők, akik a kulákra hallgat-

nyerének egy része.

Ez a példa meg kell, hogy tanítsa dolgozó parasztságnkat arra, hogy ne higgyen a kuláknak, az ellenségnek, mert ami jó a kuláknak, az rossz a dolgozóknak. A kuláknak a demokrácia, a szocializmus építése rossz, ő nem akarja, hogy megvalósuljon, nem akarja, hogy jó legyen termésünk, mert tudja, hogy ezáltal megszűnik az ő kizsákmányolási lehetősége, a robot, az igazsorsora.

De kell, hogy ebből tanuljanak pártszervezeteink is. Látniuk kell Pártszervezeteinknek is, hogy az ellenség nem alszik és különösen most, amikor az őszi munka utolsó szakaszához kezdünk, az őszi mélyszántás, hoz, fel kell készülnünk arra, hogy ez a munka sem fog menni harc nélkül simán a maga útján. Ez a munka is döntő-harci feladat Pártszervezeteink és dolgozó parasztságnk előtt. Ezért minden erőt

mozgósítsanak az őszi mélyszántás sikere érdekében és leplezzék le a szabotáló kulákokat, dolgozó népek ellenségeit.

Még alig kezdte el dolgozó parasztságnk a mélyszántást, máris megszólal az ellenség hangja: „szántánánk, de nincs rá pénzünk”. — Népevelőink leplezzék le az ellenséget ahol ezzel találkozunk, mert kormányzatunk a dolgozó parasztságnk részére az Országos Hitel-

szövetkezeten keresztül társi hitelt biztosítja.

Találkozunk már az hangjával olyan formában, hogy kukorica alá jó vasi szántás. A példái arról beszél, hogy aki tarlót hántot végezzen őszi mély mert a kettő ugyanaz ez is a kulák meste okoskodása.

A felszabadulás előtt szántott a kukorica alá szel, mert azzal számolt a felszántott föld a csatározás, éppen arra az időre, amikor az a nyár, amikor az a szántást azért is, me mint ahogy a dolgozó is tudja mindezt, hogy mélyszántásban elpusztul a gyom, a föld és a fagy télen szétmarta tavaszra még a legkötött talaj is porhanyó.

Ezek a példák ma mutatják, hogy az elterjedtebb erőkkel szemben a föld dolgozó népeknek kell készülnünk a kulákkal szemben úgy a kulák majd igyekszik homokos földön is a tást ajánlani azért, hogy olyan területet homokos talajként k amit meg kellene szántani.

A pártszervezeteinknek, tömegszervezeteinknek, hogy jól felkészüljenek az őszi szántást végezzék le a dolgozó parasztságnk kezében, hogy az őszi szántást végezzék le a dolgozó parasztságnk kezében, hogy az őszi szántást végezzék le a dolgozó parasztságnk kezében, hogy az őszi szántást végezzék le a dolgozó parasztságnk kezében.

Jászberény és a tiszai középjárás az első előfizetőséggyűjtő versenyben

Az október 30-án megrendezett megindult Szolnokmegyei Néplap előfizetőséggyűjtő verseny a kezdeti nehézségek után mind hatalmasabb méretekben bontakozik ki.

Párttagjaink, népevelőink a legtöbb helyen megértették azt, hogy a pártbizottság a Párt legfontosabb politikai és szervezési fegyvere. Fegyver a városi és falusi osztályharc sikeres megvívása, a tömegekkel való kapcsolat elmélyítése, a dolgozók politikai, ideológiai és kulturális nevelése, a szocializmus építése terén.

Láng elvtárs, a Magyar Dolgozók Pártja Országos Sajtóosztályának vezetője mutatott rá a Szabad Nép vasárnapi számában a vidéki pártbizottság feladatainak fontosságára, jelentőségére.

„Pártunk vidéki sajtójának jelentősége abban rejlik — írta Láng elvtárs, — hogy helyileg konkrétizálja a Párt politikáját. Központi Vezetőségünk utmutatását követve, az egyes megyék helyi adottságainak körülményeinek figyelembevételével járja fel a hiányosságokat, mozgósít az adott feladatok megoldására, közkinccsé teszi a jó helyi tapasztalatokat, érveket és irányítást nyújt a politikai küzdelemhez, a munka megszervezéséhez. Helyet adva a dolgozók leveleinek, egyesíti a megye területén a felülről és alulról jövő kritikát: néptömegek és vezetők, a megye egy-

Pártszervezeteink, népevelőink nagy része megértette ezeknek a szavaknak a fontosságát és ennek szellemében látott hozzá az előfizetőséggyűjtés komoly munkájához.

Városaink között a legjobb eredményeket eddig Jászberény és Szolnok érték el, a gyűjtött előfizetők számának nagyságával, a népevelő munka jó megszervezésével.

A versenyben a városok között Törökszentmiklós kullog az utolsó helyen, de alaposan erősíteni kell a munkát Mezőtúrnak, Karcagnak, Kisujszállásnak és Turkevénynek, ha el akarják érni a többieket és be akarják hozni a lemaradást.

A járásközött a legjobbak a tiszai közép és a tiszai felsőjárás.

Nagyon lemaradt a kampányban a központi járás, ahol úgy látszik a pártvezetőség nem vette elég komolyan az elébe tűzött feladatot.

Üdvözljük a karcagi és a kisujszállási olvasókat

A Szolnokmegyei Néplap ezen a héten jelenik meg először új köntösben. Először foglalja magában az egész Jász-Nagykun-Szolnok vármegye hatalmas olvasótáborát.

Nem mulasztjuk el, hogy ebből az alkalomból ne üdvözljük meg a kommunista szeretettel a lap összes előfizetőit, olvasóitnak nevében karcagi és kisujszállási olvasóinkat, akik ezen a héten először kapják kezükhez eddigi helyi lapjuk helyett

Az egyéni előfizetőséggyűjtés terén szép példát mutattak Karcag elvtársak. Terék József 173 hónap 346 forint és Sinta János 166 hónap 332 forint értékű előfizetést gyűjtésével.

A megindult kampány nagy hibája az, hogy sok helyen pártszervezeteink és népevelőink az egyhónapos előfizetések megszerzésére törekednek, hogy minél nagyobb számszerű eredményt tudjanak felmutatni. Nem veszik figyelembe azt, hogy milyen hatalmas többletmunkát jelent a kiadóhivatal számára az egyhónapos előfizetések újra és újra való feldolgozása és a népevelő munka ismételt szükségességének beindítása. Reméljük, hogy ezt a hibát pártszervezeteink hamarosan kiküszöbölik és rohammunkával behozza a lemaradást eleget tesznek Láng elvtárs felhívásának: „Előre vidéki pártbizottságunk tömegbepölyésének további jelentős kiterjesztéséért!”

eleget tenni. A lap szerkesztőségét minden előkészületet a lap színvonalának emelése érdekében. Szolnoki helyi és megyei társadalmi szervezetekkel, szervezetekkel, beindításával fogjuk az állandó, széleskörű és rendszeres hírszolgálatot biztosítani. A munkásteveik közlésével elősegítjük az alulról jövő építő kritika érvényesülését és lehetőségét.

Célunk az, hogy olvasóink meg-

Fogadják a dolgozó parasztságnk tanácsunkat, az őszi vetésben is bennjárjunk az időjárás, Munka segít a gépállomásoknál, vonjuk be a maglókat és segítségek azok a dolgozó parasztszervezők, akiknek igéretje van. Minden erőt mozgassunk az őszi mélyszántás el-

Hét napos

Szabtrikus lap

1953 december 20.

BEKÖSZÖNTŐ

Ludas Mátyi ludasok
Nem lesz immár zavar,
Melleje a jászken kákás
Frissen, fűrgén felrepül!

Hegyes hangja kakorítja:
Figyeld rám te anyalúd,
Segítek én kikaparni,
Ami rossz és ami rút!

A csőrömet bedugom én
Mindenhová — tényleg!
Sarkantyúmmal szétrárom a
Rejtve tartott szeméret.

Csip a csőröm, rög a lábam
És a hangom biz erős,
Reszketni fog tőle minden
Felelőtlen felelős!

Igy segítek én tenéked:
(Códakakás vagyok én,
Utálok a szemétdombot,
Nem állok a tetején!

Közös vágyunk: tiszta háziad,
Szó ne érje sohase,
Ravasz maszka, sunyi róka
Ne férközzön oda he!

Ebben foglak segíteni,
(a frontot ma te tartod),
Szövetkezzünk, erős ludam,
S védjük meg a

— galambot! —

A NEPLAPJA

A SZOLNOK MEGYEI FORRADALMI TANÁCS LAPJA

Nyugalom és rend kell

A Szabad Nép vezetőinek

Még volt a vérontásból. Hérom napon át vér folyt Budapesten, legyen béke. Legyen rend, nyugalom, béke. Valószínűleg meg az amirét sokan meghátráltak, amit a magyar nép java vár. Magyarországot legyen független, demokratikus ország, amely a maga útján halad a szocializmus felé.

Beszélni fogunk még mert beszélni kell még az okokról. — amelyek a felkelést idévőtték. Beszélni fogunk a nyomasztó felelősségről, amely egy népiútként előidégszött, gonosz, a párttal nem azonosítható gonosz, a párttal nem azonosítható vezető kikkelt terbel. Beszélni fogunk a klinka híbráról, bűvészi és vaklásáról. Beszélni fogunk arról, hogy felkelésben nemcsak azok voltak részt, akiket az ország helyzete felett érzett elkeseredés vitt a fegyveres harc útjára, hanem nagyobb ellenforradalmi erők és más rossz elemek is. Ez beszélni kell majd arról, hogy e harc után, ha nem is volt alkalmas, mégis elég erős volt ahhoz, hogy feljósítsunk sok jót az elöcses-ma.

Ma még máskor kell beszélni. Nagy Imre miniszterelnökségén. Csak Elnök leváltása. Nagy Imre és Kádár János első hivatalosát, a kormány válságát átélőkkel, a ruszták, hogy végre elkezdődött a helyes intézkedésekkel. De a történelmi pillanat parancsa. Erre minden ócska a párt, a kormány minden beavatkozásban is megvárniuk kellük.

1. A szovjet hadsereg Magyarországon állomásozik és Budapestben harcok születtek halálvesztetlennel hagyják el az országot.

2. Új kormányt Nagy Imre vezetővel, a Hazaért Népfronttal egyetértésben.

3. Teljes amnesztációt a forradalomban résztvevőknek.

4. Követeljük a munkások és munkásoktól a munkásoknak

Kálmán István beszéde a nagygyűlésen

Beszélni, munkások, parasztok, értelmiségiek, Rámkli Nehéz forradalmi ideket dünk feltámaszt a népi igaz alkotó ereje. A dolgozók ezzel, tisztelettel emeljük fel szavukat jogos követelések sürdés megvalósítására.

A megyei pártbizottság vezetői a legteljesebb mértékben egyetértést és támogatást ért a követelést.

Kérdéseiket, követeléseiket pontokba foglalva Szolnok város dolgozó előterjeszték jóváhagyására. Amennyiben Szolnok város dolgozó

hívatalosok tevékedés. Válaszadékok megküldésüket a munkástanácsok, vitálatok me: a javaslatokat és kezdje meg működését a munkás pártunk katoná tartók.

Ezen a harcokhoz megparazt dícső munkástanácsunk!

Rögn derék, becsületes értelemiségünk!

Ezen a mi harcok ifjúságunk! Ezen szeretté hadunk, a magyar nemzet.

Szolnok megyei párt-vezetőség bizottság

Javasoljuk a munkástanácsok megalakulását!

A Borsod megyei Munkástanácsal szolidaritást vállalva a Szolnok megyei Munkástanácsot az alábbi öt pontban foglalja össze követeléseit:

1. A szovjet hadsereg Magyarországon állomásozik és Budapestben harcok születtek halálvesztetlennel hagyják el az országot.
2. Új kormányt Nagy Imre vezetővel, a Hazaért Népfronttal egyetértésben.
3. Teljes amnesztációt a forradalomban résztvevőknek.
4. Követeljük a munkások és munkásoktól a munkásoknak
5. Amennyiben jogos követeléseinket nem teljesítik, Szolnok megye dolgozó népe által megválasztott munkástanácsot követeljük.

A Népszava pénteki számából

Semmit nem várunk ki, semmit nem állítottak statisztikát elő — címmel az I. számúgyi Munkástanács közleménye alapján hozták: olyan hírek terjedtek el, hogy többeket kivégeztek az őrszobrák mellett. Ez azonban nem felel meg a valóságnak.

- A magyar szakszervezetek programja azonnali intézkedésekre:
- I. Politikai terv:
1. A harcos kezdemény, amennyiben hűdelmi és a szakszervezetek beavatkozása nélkül folytatni az ifjúság körmozgását.
  2. Széles körűen nyugodt kormányt követelünk a szakszervezetek nyújtani a forradalmi harcosok rokonainak és az elesettek családtagjainak.
  3. A rend biztosítása végett a rendőrséget és a honvédséget munkás és ifjúsági fegyveres nemzet őrségei felügyelik.
  4. Munkástanácsok szervezését azonnali és szakszervezetek megalakításával támogatjuk.
  5. Az új kormány alkotmányát kormány-ammal kezdeni tárgyalásokkal a szovjet fegyveres erők visszavonására az országból.
  6. Csak Elnök leváltása!
- II. Gazdasági terv:
1. Minden termelői szervezetben munkástanácsokat alakítani az üzemi érdekeltség berendezésével. Megválasztani a munkástanácsokat. Ezzel párhuzamosan egyetemes általános központi törvények és az állami gazdasági irányítást rendezni.
  - Munkások! Üzemi érdekeltségű Vegyületek a kezeseleke a gyárak

JAVASLAT a megalakuló Szolnok megyei Munkás-Paraszt és Katonai Tanácsok követeléseihöz

1. A személyi kultúra ideje a népi kompromittált egyénekkel távolítsa el a párt, a kormány, a gazdasági és állami életből. Szakszervezetek, munkások az új vezetőkbe, akik hibáikat nyitják arra, hogy a mihi bíró nem térnek vissza.
2. Tacsik Mihály és hűdelmi bűnösöket tárgyalják nyilvánosan, függetlenül attól, hogy jelenleg a fontos beosztásban lévő egyének kompromittáltak.
3. A tervgazdaság terén mutatókó híányokat és hibákat társák fel, az ebben bűnös egyének eltiltásáért bíróság elé. A magyar gazdasági életet szervezők át, gazdasági szakemberek bevonásával.
4. A hullérszociális szociális kérelmek nyitvánoaságra. Készenlen kereskedelmi szervezeteket szomszárják fel, létesítmények külföldi kereskedelmi kapcsolatokat az egyenlőség elve alapján.
5. Az új kormányt és az államnemet közzé: a magyar nép és a béke érdekében használat, fel.
6. Követeljük a katagorizált alaphérek és rediberek emelését, a burkolt árverések megszüntetését és az igazságos normák megállapítását.
7. Hível és támogatást vagyunk a szakszervezeti mozgalomnak, de követeljük, hogy a dolgozó parasztság saját belátása szerint választasson meg a gazdasági életet forrás. A kormány és a párt ne alkalmatlan szemérművel lényesnek csúsztat.
8. A kormány gyökeresen vizsgálja felül a beosztásait rendszert és a beryitási törvényt, ne használja fel az adóssá egyik formájának.
9. Követeljük a nyugdíjalap emelését; korhatár férfiaknál 55 év, nőknél 50 év legyen. A családipótlék emelését, a 4 szülővel rendelkezőknek a gyermekvállalásuk megkönnyítését. A családi kedvezmény visszaállítását.
10. Radikális intézkedéseket a lakóviszonyok megváltoztatás érdekében. A jelenlegi sokkal kedvezőbb feltételeket a lakásépítkezésekre.
11. Sikeresülünk a magyar-szovjet barátság mellett, de a teljes egyenlőség alapján, gazdasági és politikai, katonai beavatkozás nélkül az internacionális szellemében. Harcos szolidaritással vállaljuk a Gomulka által vezetett lengyel néppel és az Egyesült Munkáspárttal, Omnia, igaz barátságot akaratunk Jusszával, és további jó együttműködést a népi demokráciákkal.

F. IÓTH PÁL: Szébben, fényesebben

Egy nemzeti virrasztás a hosszú éjszakák, hirt len, meg álomban felír a cseccsen — csak a nem tudhatni mi képzeli és miért, megdöbbenés után a plóskos a lepedő — emelhet miltásze kőfőrsi sártra — lehet-e gondja még — hisz oly klot — mára.

A felhátt csak virraszt, de hosszú is az éj! Cudak éjnek lám vége a legbőszebb. Voltál már katoná? Állal is órségét? Próbáld meg, hogy láddet elcsodaszok hisz gondolatra, hogy fúson és teljen, a taparász perre végre öröppeljen.

Haj! Hogy sötétlőnk most a matátsájt, Tolmák is, löknék is, elöbbr, nád léssunk, de csak a esend perceg, távoli dübörgés alátés csak... A híreket várjuk... Töpreng és aggodni a nép lemerője! — Töpreng és aggodni, hogy fúson és teljen, a taparász perre végre öröppeljen.

S milyen jó nem félni, félyelni nyugodtan, társulások szorgos ké bíz a szűzben, de a bíróság is, nem lehet rosszabbul csak ahogy kívánjuk; szébben, fényesebben. Csak úgy lehet, — hának — ahogy a nép lázza, szűzesség lá minden — a szűzökéjére!

Lemondások

A Kossuth Lajos téren délelőtti megtartott forradalmi nagygyűlés lemondására lemondtak:

CSÁKI ISTVÁN, a megyei párt-vezetőség elnöke; KATAI SÁNDORT, a Szolnok városi tanács Vkg. osztályvezetője; PINTÉR DEZSŐ, a városi tanács vb. elnöke.

A forradalmi nagygyűlés követel-

te ZSEMLYE FERENCNEK, a megyei tanács elnökhelyettesének lemondása is, alet a pályán nem volt jelen.

KÁTAI SÁNDORT, a Szolnok városi tanács Vkg. osztályvezetője pedig rövid úton átvolították munkahelyéről.

FALUSI VASÁRNAP, a TISZAVIDÉK melléklete

Olvasóinkhoz

Már hetek óta él bennünk az óhaj, bár csak a békés élet hangján is szólhatnánk olvasóinkhoz és soraink hazánk nyugalmasabb perceit is felfrissenétek. Ez, hogy ennek itt van-e már az ideje? Reméljük, bízni akarunk benne. Ez a bizalmat fejejt ki az ez-estendőltés is, melyet a tocsnikban is szeretnénk vasárnapként megjelentetni lapunkban. Semmi más elünk nincs vele, csupán az, hogy a dolgozók hétköznapok után, amikor eszmény otthonunkban pihennek, kellemes szórakozást szívesen felfújást adjunk. Reméljük, az eszes emberek azt a szándékot fűlik és a jövőben sokan segítenek is eszes-állításként egy-egy kis írás beküldésével.

Jó szórakozást kívánunk!

Népköltés

Tízbe partján kiáltó kanális —
Új le mellém, ha látja az anyád is,
Súg bele azt a fülébe, hogy szeretem,
Mert te anyut, kisanyalcom, megtehatsz.

Arta járá az alföldi esztrába,
Három betyárgyérk lesz magába;
Két bújába, bánatába mégszik,
Mégkerest még más ember aluszik.

Betyárgyérk előtt söröz a haraszt —
Nyár derekán takarodik a paraszt,
Ugy elhánnyá-veti szőnyeg erejét;
Kilanszik, elhánnyák a hat ókrét,

Szolgagyérk szalad hasa fjedve:
Betyárm uram, elvezőt a hat ókrét;
Van imádása söröz' illik a sorokba,
Lótás-futás hügyön-vügyön, édalak,

Isten teremtette a betyárokat,
Asok által volt a gazdagokat;
Hogyha betyárgyérk nem találkozna,
Gazdag ember soha nem imádkozna.
(Móricz Esztopán Magyar-é. gyűjteményéből.)

KÖZMONDÁSOK

Ha jó alkatot veszek másnak adós leszek.
Nyakas a cigány is, mikor alasz-
toni elszék.
Órom, úrom, csak egy betűben kü-
lönböznek.
Papok barátságát, kéndort imá-
dásért nem tart az ember.
A bogoly is bír a maga barlang-
jában.

Annai dolga van, mint Kunnának,
sose felejt meg se fogy.
A postács a kizel faluban simes is-
merősé.
A gazdagnak is kedős az orra illik,
mint a szegény ember malac-
nak.
Aki szolga, nem év az.
Gonosz a törvény, jámbor a sze-
vesztés fény.

Tisztelet uram! Ön ezzel a ki-
vételével küldi nekem „Az
elbenedés elmélete” című művét,
hogy olvassam el, s írjak hozzá
ésszel.

Az én levele igen kedves és le-
kötelező, de én mégsem tehetek
annak eleget. Isten mentsem meg
engem attól, hogy az ön könyvével
valahán előolvassam. Ha rossz, azért
nem, mert valahán rosszat tanul-
nék belőle, ha pedig jó, — no, az
volna még csak rám néve a nagy
veszedelem.

Természetes, hogy én most ön-
nek indokoltan tartozom. (Nem
tudom, nem lehet-e használni
elfogadónak is?) Ott lecsodam pedig,
hogy látként az ön gyermekkorom-
ban a mi vidékünkön egy Stráza
János nevű kovácsmester, kinek a
kone olyan kényves volt, mint a
hab, úgy, hogy a legeszesedő
szeméreméket tudta végezni
olyan ügyesen, hogy a híre elszá-
nyalt egész Kaszál—Pestig. Kü-
lönösen a szél hálógót tudta meg-
operálni, melyet pedig az akkor
híres Lippay esen tudott.

Ez a bizonyos Lippay Gáspár, a
pesti egyetem professzora és szem-
doktor, egyszer a bécsi kórház-
ban disztingált, a „Stadt Frank-
furt” színházjában mellett fölment
a híres kovácsot.

A sóvárok, Ard, Stellwag, Jäger,
társak voltak a dolgokban.
— Ami nem lehet, nem lehet.
Bened beszélt! Hogy tudna egy
kovács, aki néhéz kalapáccsal veri
napeszt a pórtól, olyan finom
műtétet végezni, amint mi sem
tudunk.

Lippay a vállát vonogatta:
— Már pedig annak úgy kell
lenni. En ugyan nem látom, de
olyanok már látként engem, akiket
én ebben a bajban, mint teltem
valókat és nyugdíjhatálatokat el-
bocsátottam és ő megoperálta.

...Kár, hogy nem tudom a baj-
nak a latin nevét, mert ha az em-
ber orvosai dolgokról ír, ezkedés,
hogy valamit olyat is leírassunk
kisz, amit senki sem lát nem
tudom elprodúkálni most a dispu-
tációnk sem, de a végén azt mon-
dák Lippaynak:

— Tudja mit, kolléga, hozza
szívesen azt a kovácsot az egye-
temre és akkor mi leírassunk
Bened megírjuk, hogy operál.
No, az bizony szép lesz. Lippay
kezet adott rá, s egy alkalommal,

JÓKAI MÓR:

KATONADOLOG

Ször történt. A két hét előtt be-
sorolt huzár nashamar szabá-
dosok léptek elő, minthogy irni
is tudott. Kapott szép piros bőrcé-
kötőt tartót, azt mindjárt oda is
dugta mellébe, kedvebbé s viselte
kevélyen, ki-érvette meg betéte-
gy nap ötvénzes is: pedig még
semmi sem volt beleírva.

Pedig hogy szeretne volna, ha
már írhatna bele valamit; mikor
olyan szép plájból van beledugva,
úgy fog, mint a parancsolat.

Egyezér jön a rendelt, hogy
nyaralni kell menten Aradra, át-
venni ötvénzes tölényt, elhozni
Ször: kédes hat legény meg egy
szabados.

Ki volt boldogabb, mint Szarka
Peti, hogy ezt a fontos küldeményt
6 ról bízták; nem is késett, víg-
zótt mindent szegény; átvette a
tölényeket, kiküldte a fuvarosok
széleit, nincse bennük grufa, vagy
más tústámasztó szerezim; ün-
tőlén keltatta minden emberrel
a plájból, melyben el-érvette talák, s
amely faluban meghalták, ott az-
nap nem volt szabad vacsorát főz-
ni; mert puskapor van a szekere-
ken, azért vígázom minden em-
ber.

Meg is érkezett szerencsén a
városom kerestül lévő lóporral-
tá, ott a parancsoló tiszteket át-
szolgáltatta, amik hozott; minden
hibába és hiányosság nélkül; a ló-
kat levezeték a szekerekről, elrak-
ták a nagyzinba; neki kedve
nyomták a félg íróit, félg nyomott
papírokat, melyben el-érvette talák, s
amely faluban meghalták, ott az-
nap nem volt szabad vacsorát főz-
ni; mert puskapor van a szekere-
ken, azért vígázom minden em-
ber.

Szarka Péter ezzel nagy önel-
güllén indult kifelé a házból; a ló-
porakárnak nagy széles kapuja
volt, keresztes boltozatú;
itt megállt; előhúzza kedvebbé
ros külső hívtalárcaját, azt szeg-
nyen kieszabottá hétről szíjai
közül, kivette belőle a plájból,
azt keresztes boltozatú;
szal megmította a kitárt tárcát,
hogy egyenesen álljon, s a falnak
fordult, hogy majd 6 szoboz
támaszra tárcáját, beletírja a repor-
tót, feltéve írószem, ha késett
vallana kigyemel.

Biztatta a kovács, hogy szék do-
gát, nem érdemes róla beszélni,
mire Lippay átküldött a szem-
doktor, amire Ször be, ahol a két
úr szálta volna, kik is átjéven,
bevezeték őket Stráza urammal
a műtőterembe, ahol már vár rák
a szemdoktor „kecske”, nagy ro-
busias ember, mintha csak maga
a bíblik Simonon volna.

(Bőhóság, bőhóság, gondola
magában Stráza János — hát van
józan gondvétel a világ fölött,
ha az ilyen ember nem kovács-
nak, dirigálja inkább, mint szabó-
nak.)

— Hát nézze, Stráza barátom,
ez a maga betege — mondá Lip-
pav.

A kovács csak a hónalljág
ért a Gósiának, talán el se
látott a szeméje. Leülte előbb
és figyelmese nézte meg a bal-
szemét, aztán a jobb szemét,
háziányi csillagoktól terült el egy
küllős repedezett hálóg.

— Ez bizony esetédek! — dö-
mögte és a jobb szemére vetett
úgy.

A jobb szemre volt a rosszabb
szeme, itt már túlért volt a hál-
óg.

A bécsi doktorok szintén meg-
vizsgálták a pápaszememet át.
Néhéz operáció — szót Artl,
a bécsi jobb szemét évtve. — Oly
precízitást igényel, hogy embert
kéz már szinte képletem rá.

Stráza uram pedig ezalatt le-
vezte a mánálját, s különböző
kísérleteket kezdett kisérszteni a
csemetésédek, meg vizsárolko-
gatni, míg végre kiválasztott egyet
és megfente a nadrágjára lefityegő
részen.

ros sárkányt, felragadta a levegő-
be, olyan magára, hogy Sz. váro-
sát minden környékével s a Tiszát
minden békájával a maga alatt
látta; aztán pedig elkezdte pör-
getni, mint az orsót, hogy minden
lélek, hallása elmúlt bele, végére
kégyenről számtalan bukófocót és
cigánykeréket vetni a levegőben,
melynek mindaddig nem lett vége,
míg egyszer fejtelevél a Tiszába
nem esett; szerencsére a Tisza fe-
nekén jó mély az iszap, ott dem
törhetne be a fejét, hanem csak
belemert a sárba nyakig; onnan
kézzel-lábbal felkúszkódta magát
a víz színére, mégpedig olyan vá-
lasztott szerencsével, hogy éppen a
sebesen haladó sárhajó keréket
az egyik keréklápot, az felemelte
valahová, ott talált egy szűk lyu-
kát, azon keresztül beült valahó-
vá, ott szarazt érzett a lábait alatt,
felült, a háta mögött is volt va-
lami, annak nekü támaszkodott s
nyogot fújt rá.

A plájból most is ott volt a
szájában keresztül téve, ahogy irni
akart vele, hanem a piros bugy-
lárás már vissza volt dugva a ke-
lébe. Ezt valósindig azalatt dug-
ta vissza, míg a levegőben repült,
hogy el ne vesztse.

Egy darabig csak állt ott, mint
valaki, a földről az ébe esett,
az égből a vízbe hullott, a vízből a
sárhajó kerékeire mézött és most
itt van.

A gőzösmön lévő, kik a borzasztó
katasztrófát láták, az al-
tár a levegőbe repült, élő és halott
tömegével labdáva a levegőben,
hüledzve fogták körül a csodásan
megmenekültet a valósindú kérdé-
gostek töle sokat, amire annak
nem volt most kedve felelni.

Végre a gőz kapitányának volt
annyi orvosi tudomány, hogy elő-
húzott egy üveg jóféle törkölypá-
linkát, abból egy pohárral a plá-
jból szarazt készült, amit semmi ha-
talom nem volt képes megintatni
a huzár fogai között, beletöltött a

szájába; vagy háromszor hába-
vágta felabérati szerettel; erre a
huzár egy kocsiny magához tért,
kezélt támaszra a világra a pó-
linkaszarazt; nagyot felekezett; —
egyszerre állt és azt mondta: —
ugyan jó volt!

— Kell-e még egyet?
— Kérlek aláztatással.
Még egy pohárral bevagott.
— Még egy hábitáitét instáltnék,
Azt is kapott hozzá.
Ezzel aztán egészen magához tért.
— Hát hogy érzé kend magát?
— Kérdé tőle a kapitány, egész ére-
kony részvétellel.

A huzár helyre sodorintá baj-
szát kikérszülte tonkából a lópor-
fűstöt és iszapot.
— Semmi baj, kapitány uram;
— egy kis katonadolog volt.

Mikor a kágyernek elvált és meg-
fűti a kőpörököt, annak szokták azt
mondani: „ne sirj kis fiám, katonad-
olog volt.”
Hámm Szarka Péter vitéz eszem
már csakugyan belik katonadolog-
nak. O hat másodperc alatt beírta
a felhőket és a víz felentel s nem
zavarodott bele.

A Budapesti KÉNSAVGYÁR
Bp. IX. Kén út 5.
férfi segédmutatókat! Felvez
nehéz fizikai munkára.
Kereseti befutása 900-1300 Ft-ig
A dolgozókat munkaválasztás előtt
Vidéken lakók a vállalást szálást
tényre vehetik. —

A TISZAVIDÉKRE
továbbra is
a postahivataloknál,
illetve kézbesítőknel
lehet előfizetni.
Előfizetési díj havi 11-Ft

MIKSZÁTH KÁLMÁN:

A hálóg--kovács

mikor ilyen betegre érkezett, egy
kecskeméti szabómester ott tartotta
a kórházban, s azután levelet kü-
ldött Stráza János uramnak, s ab-
ban ütközöttél tíz pengő forintot,
hogy haladéktalanul jöjjen fel
egy hálógót levenni — s ugyan-
csak értesül a bécsi doktorokat is.

Nagy híre volt, öreg emberek
emlékeznek rá. Stráza Já-
nos uram hagyta a lópatkóistát a
legényére, felkelté az újonoszt
mándiját, kisérszteni a vágó-nyeső
szemémet a kis kórházkörvön,
még pofon is vágta a kovácsnak,
aki a kőszelkővet forgatta, mert
elbomlasztott valahová, aztán
szült egy úkrós székére, mely a
Zichy-uradalomból gyapjút szállí-
tott Váczra, hova megérkezvén,
másmal esetédek, minthogy a „fű-
tőre nem mert írni, gyalogosan
indult el Pestre, egész éjszaka ban-
dukolván; reggel órcz fölötökvén
hílejére vágódott el az Ötvilág-
útcán egyetemre.

Jó szerencse, éppen ott talált
tekinetes Lippay professzor urat a
laboratóriumában, s a be is nyitott
hozzá ilendően.

— Elcsészessék a Jézus Krisz-
tus! Eljötttem.
— Mindörökös! Csak talán nem
maga a Stráza?
— De istenügye? az vagyok.
— Apró, fontos, vigyone emberke
áll előtte olyan szemekkel, mint
a gyík.
— Hát mikor jött?
— Ebben a pillanatban.
— De hiszen, nem jött most vo-
na.

— Mert hát gyalog jöttem — fe-
lelte Stráza uram.
— Graloz és éjjel?
— Persze, hogy persze.
— Így már most mihez akar-
fogni? — kévél a tudós doktor le-
hangoltan.
— No hát, levezzem azt a hálógó-
t, akéirt hivatali tetszett.
— És gondolja-e, hogy elég nyu-
gott lesz a keze?
— Stráza uram eszodkóva nézett
a professzorra:
— Isten nem eleven állat, hogy
nyugalomkodjak.

— Az isten szerelmét! — kiáltá
tizeden Lippay. — Csak nem ezzel
a békanyúzó békákkal akarja ope-
rálni?
A kovács csak a szemöldökével
intett, hogy igenis azazal.

Lippay az esztelen hováro szer-
számot kizárt hirtelen kiválasztott
egy Graefo-féle kőst, s a markába
nyomta.

— Nem, — mondá fiáymáza
Stráza uram — ezzel nem lehet.
Előköté a Graefo-kőst és a ma-
gárral léptet a szegény szabóhoz,
mire mért, csillag a kőst pofon-
sá mintha csak aludt hámozna, í-
szai könyvedéggel sídított el a szem-
súlyon: egy pillanatsig villanás,
és ime, lent volt a hálóg.

— Ordongós fickót! — sziszent
fő, eszodkóva Ard.
Stráza uram megörülgette a ké-
sét ingujjával.
— No, — szót megelégedetten —
az egyik ablak most már ki va-
nyitva.

A németek lelkesedve nyúltak a
kérges, bütökös tenyere után, hogy
megszorongassák, csak Lippay
professzor fortant föl hangosan.
— Hallja, Stráza, maga mégis
rettentés valmerő ember! Tudja-e,
mivel játszik? Tudja-e, hol
vagyat! mit vagdat! Tudja-e, mi-
lyen felelésséget vállal Isten és
emberek előtt? Tudja-e, mi az a
szemhárny, érhártya, könyvtörő
és a többi? Melyik légg honnan és
hová szalad? Tudja-e, mi az af-
lika, a glaukoma és mi a morgu-
gnana? Ugye, nem tudja?

— Minek tudnám, kérem alá-
sán?
— Hát azt tudja-e, hogy csak
egy gondolatnál vag csúbb jobbra,
vagy balra, a másik szemnek is
kióttá a világot?
Stráza uram figyeini kezdett.

— Ami pedig a pályogót illeti,
amit most elvitoltam — folytá
a professzor — tudja-e, hogy az
csak kétszer eszemben sárkál egye-
szer, a statisztika szerint?
— Ugyan? — szót kőbe a ko-
vács elgondolkozva.

— Mert vagy tőpörökik a szem
lencséje és operálás közben köny-
nyen elcsúszhat a fűgészölője üve-
gész lenik a szöbe, vagy pedig elő-
húg a kérges, s a magja könnyen
kificamodik, sőt elmerülhet az
üvegtestben.

No, no, — noszelli rá Stráza
uram és vervejték gyöngyözött a
homlokáról.
— Jjjen csak később, — inté
oda a professzor ur nekimelegedve
— megmagyarozom a páciens ele-
ven szemén, hogyan függnek össze
ezek a kis finom erezekék és az
idegek a másodk szemmel.

Kedvvel magyarázta a szem
csodálatos osszágát, mint egy
mappat a folyományait, ezvél
Stráza uram nézte, egyre nézte,
hogy szinte kiüldözött a szemét
és hallgatta, minálnt minden hal-
szó égnék meredt, míg egyszer
csak elcsúszott a kőst a szem-
szárára, eszodkóva mormogta maga
elő:

— Most kutya már leund, Strá-
za János.
Ugy érvet, mintha leessett volna
valami magasztos, teremtől, vagy
mifőli és mintha nem is 6 volna
az már, hanem csak a hazajáró
kette. — Mikor pedig a magyará-
zat után félkerte, mi dolog ér-
hetet? — rekváltni bejött, de a
kezeben A beteges hajlott, de a
feje szódott, elsápadt, mint a fal,
s a karja lamtaftan esett alá.

— Jaj, tekintetes uram, — nyí-
sószt — nem látom, nem tudom
... nem mecen többé.

Azonköl, hogy megtudta, milyen
kompikált kúton világot a szem, s
mennyi vesztés számszathatik ke-
zének prányi rezessékből, kérdék
nek sebesebb létezéséből, kérdék
egy gondolatnyi elakadásból, gála
többé nem mert hálógót operálni,
sőt még egy árpa kigyógyításába
sem bocsátkozott.

...És lenne nekem is a sor-
som, tisztelt uram. Ha én az ön
kőrvölki megvédném, mi mindent
kivén a tudományt, egy írodalmi
műben, sohase mernék többé el-
beszélgetni imi.

Maradtam egyébiránt stb.

Mátyás király életművének időszerűsége

Kiss Dénes író neve ismerősen cseng a gyermek és a felnőtt olvasók körében, verseskötetét, prózai munkái egyaránt népszerűséget szereztek neki. Az utóbbi időben Mátyás király alakja és életműve foglalkoztatta, két könyv is született ebből az érdeklődésből.

Az író munkatársunk e témáról kérdezte, az interjú a 4. oldalon olvasható.

Vendégházról vendégházra

Nem is olyan régen a vállalati vendégházak még fontos szerepet tölthettek be az üzleteké, a különböző támogatások megszerzése tekintetében. Néhány helyen annak járunk utána, hogy megőrizték-e ezt a funkciójukat, vagy a közelmúlt egyik szimbólumaként éltek érteletlenül vált életüket. Ríportunk a 4. oldalon olvasható.

I. évf. 1. szám. 1990. április 7., szombat

Ára: 5.30 Ft

Új Néplap

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI NAPILAP

Új lap, új gazda

A megyei lapok körül felvakart hullámok lassan elülnek. Az olvasó pedig várja a friss híreket szűkebb hazájáról, közvetlen s tágabb környezetről, és továbblapoz. A Néplap a mai nappal új gazdához, az Axel Springer-Budapest Kft.-hez került. Új lap indul, ahogyan ez a fejléce is olvasható, új lap, amely szerzői gárdájában és alaphangvételében mégis a régi. Megtartani a korábbi értékeket, s élni az új körülmények adta lehetőségekkel, ez a célunk. Megőrizni a higgadt, tárgyilagos hangvételt, ugyanakkor egy informatívabb, alaposabb, megjelenésében hatásosabb, gazdagabb tartalmú újságot szeretnénk olvasóinknak. Az új gazda tökéreje minden biznissal segít bennünket abban, hogy szolgáltatásaink bővüljenek - ne kelljen olvasóink, üzleti partnereink hirdeteinek sorban állnia -, szeretnénk speciális információs újságbetéteinkkel egy-egy olvasói réteg tetszését megnyerni, rádiós-, televíziós információs szolgáltatásainkat bővíteni úgy, hogy az olvasóink érezzék: ugyanazért az árért mindig valami újat is kapnak.

Politikailag függetlennek, gazdaságilag önállóknak lenni - ez vezérelt bennünket a nem kevés töprengéssel meghozott nehéz döntésünkben. Ugyanakkor szeretnénk jó együttműködést kialakítani a megyében működő politikai pártokkal, hiszen tevékenységük társadalmi életünk szerves részét képezi, erről tehát az olvasót informálni kell.

A jövő felé fordulunk, nem tagadva meg a múlt előremutató örökségét. Kötelességünknek tartjuk például annak a szellemi hagyatékunk az ápolását, amelyet szűkebb hazánk tollforgatói régebbi korokból ránk testáltak, kötelességünk szót emelni az e tájon élő emberek érdekeinek védelmében, tükrözni odaadó közdelmüket a megye előrelépéséért, szellemi és anyagi felvirágoztatásáért.

A lap, noha külföldi tőkével segít anyagi gondjain, s eképpen kívánja biztosítani fejlődését magyar. Méghozzá Jász-Nagykun-Szolnok megyei.

Reméljük, a gazdaváltással együttjáró új törekveinknek találkoznak olvasóink igényeivel!

Székesfehérvárott

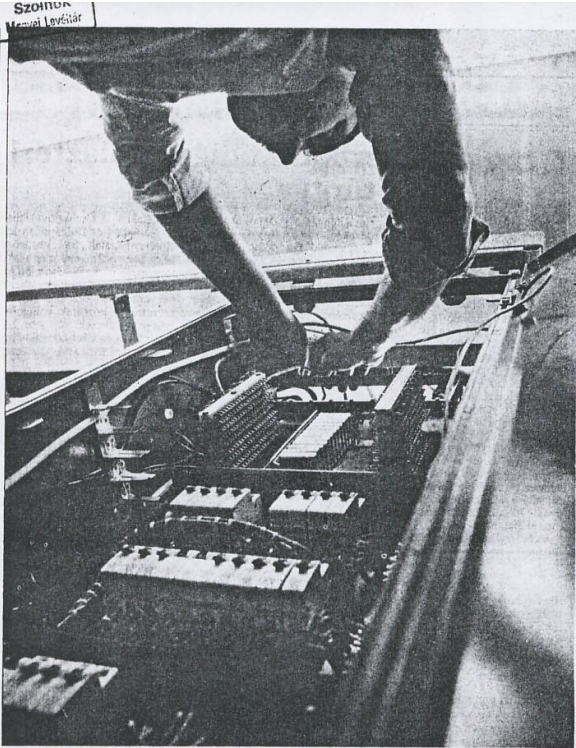
Felavatták Mátyás király emlékművét

Szűrös Mátyás mondott beszédet

Mátyás király halálának 500. évfordulóján emlékművet állított a bölcs uralkodónak Székesfehérvár, az a város, amely koronázásának, fényes esküvőjének és temetésének a színhelye volt. Melocco Miklós Kossuth-díjas szobrászművész alkotását, a humanista uralkodót ábrázoló kompozíciót tegnap nagyszabású ünnepség keretében avatták fel az ősi koronázó városban.

Az ünnepség a Himnusz hangjaival kezdődött, majd Hegedűs D. Géza színművész, Ady Endre Ismeretlen Corvin kódex mágórája című művét tolmácsolta. Azt követően Balsay István, a székesfehérvári tanács elnöke köszöntötte a város ünneplő polgárait és a vendégeket, Szűrös Mátyást, a Magyar Közletszolgálat igazgatóját, valamint az egyházakat és a pártok, továbbá a diplomáciai képviselők vezetőit, képviselőit.

Rövid köszöntőjében idézte Németh Miklósnak, a Magyar Közletszolgálat Miniszteráncsa elnökének Székesfehérvár megyei (Folytatás a 2. oldalon)

Magyarország legmodernebb táviróközpontját szerelik fel a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Távközlési Üzemnél. Lapunk 11. oldalán látható képriportunk az ott folyó szerelési munkálatokról. Fotó: Mészáros

Arcok, Telefilm, Pillanatszobrok és a többi...

Az országos filmfesztiválon láttuk-hallottuk

Eszendősen kemény vita előzte meg a Magyar Amatőr- és Video Szövetségben a megújulást, amelynek erőteljesebb lépésével, éppen egy éve, a szövetség újjáalakításával - és egyidejűleg a visszaszámított "amatőr" szó helyébe megszavazott "független" jelző beiktatásával a szövetség nevébe - már a kívülálló számára is érzékelhetőek. Az átalakulás folyamata ugyan nem zárult még le, azonban az amatőr- bocsánat! - függetlenfilm mozgalom minden eddiginél nehezebb helyzetbe került. Támogatói közül még azok is elbizonytalanodtak, akik eddig biztosan álltak az öntevékeny filmkészítés háttérében, noha tudták, hogy a mozgalom évtizedek óta nélkülözi a közvetlen állami támogatást, hogy a hat évtizedet számláló szövetség, a

országos fesztivált is, amelyről ugyan két esztendeje megszűnt a döntés, hogy Szolnok lesz a házigazdája, ám két héttel ezelőtt sem volt biztos, hogy lesz is miből megrendezni.

Csütörtökön este a Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ színháztermében, Czákó Jánosnének, az intézmény igazgatójának a megjelenését köszöntő szavai után a fesztivál ünnepélyes megnyitóján szűkszavúan utalt is a bizonytalanságra dr. Buglya Sándor, a szövetség elnöke. Végére is létrejött a találkozó, mi több, munkanap lévén remélni sem merték, hogy a "nyitányra" emnyien összejönnek az országból.

Az első este a versenypogramból 111 perc jutott, ebbe két

(Folytatás a 2. oldalon)

Szolnokon, a Szentó körút 47. szám alatt a Mátyás Szőlőművelési és Ipari Kiszárvételek megalapította a "Mazsola" élelmiszer vegyesboltját. Az új bolt érdekessége, hogy éjjel-nappal nyitva tart, sőt szombat, vasárnap is. Az április 4-én megnyitott új bolt néhány napig még csak 22 óráig lesz nyitva.

elmondhatják, hogy van éjjel-nappal közértjük, ahol állandóan friss péksütemény, kenyér, tejtermékek, bébitelek, fűszerek, édességek, vegytárak és palackozott italok kaphatók többek között. Nem beszélve arról, hogy éjjel is lehet kávézni, üdítőit fogyasztani az új üzletben.

MOST MÉG NEM DRÁGUL

Különböző ára is lehet a cukornak

Lassan már megszokott dolog lesz, hogy szinte minden nap emelkedik valamelyik élelmiszer ára. A vásárlók rezignálatlan veszik ezt tudomásul, mégis lázba jöttek - már akik megtudták - attól a hírtől, hogy az emelkedés hullámai elértek a cukrot is.

Felhívtunk több illetékest: az ÉKV-nál és a Kunsági Élelmiszer

közepén még azt mondták, hogy tudomásuk szerint a jelenleg 27,90-ért kapható cukor április 9-étől 37 forintért lehet hazavinni a boltokból. Javasolták, hogy várjunk, érdeklődnek a kérdésről. Tegnap ismét felhívtuk a Fűszert és az ÉKV-t, ahol elhangzott, hogy több tárgyalás volt a Kereskedelmi Minisztérium és a Mezőgazdasági Minisztérium között az áremelés bevezetésének időpontjáról, és az emelést elhalasztották. Érdeklődtünk a szolnoki cukorvárnál is, ahol

emelés, de nem április 9-étől - ahogy a hír elterjedt -, hanem április 17-étől (valóban több időpont is volt az áremelés bevezetésére, de mindig visszavonták). Az áremelést több téveszöld indokolja, amelyek közül elsősorban, hogy legerélyesebben a répa eladási árát növelték a mezőgazdasági termelők (a répa igen intenzív kezelést igényel, amelyhez többek között műtrágya kell. Csak ennek árát 60 százalékkal emelték). Növe-